

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

12. évf. 24 korona.
12. évf. 2 korona.

VIDÉKEN:

12. évf. 26 korona.
12. évf. 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6 sorosított sor egyenként 30 fillér.
12 sorosított sor egyenként 16 fillér.

Rövidített sorok 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, augusztus 31.

Mai számunk főbb közleményei:

A kolera.
Elzúllott kispap.
Megrágalmazott főispán.
Mihalovich Géza memoárja.
Takarék a kabátzsebben.
Kellemetlen tévedés.
Vilmos császár újabb beszéde.
Rémes éj a vonaton.
Letartóztatott gyáros.
Tarkaságok.

Isten és a parlament,

Arad, augusztus 30.

Véleménykülönbség támadt Nikita király — e néven és e minőségben az első Montenegró vármegyében — és Vilmos porosz király és német császár között. Vilmos nemrég Königsbergben azt mondta, hogy hatalmát és uralkodását sem a parlamenteknek, se pedig a népgyűléseknek nem köszönhetette, hanem, mind ő, mind pedig nagyatyja, Isten különös és kiválasztó kegyelmének. A főbeszédű császár, országának legszenvedélyesebb törzstestvére, ezt ma, egy marienburgi ebéden is fentartotta, azzal enyhítve a felhőkig nyúló, büszke mondást, hogy ezt minden jó keresztényre értette. Tudniillik ők ép úgy lesznek császárok az Isten megbízásából, mint a hogy más Isten megbízásából gyáros, tyukszemvágó és droske-kocsis lesz. Hogy a tyukszemvágó és a droskésezzel a legfelsőbb mandátummal nem szokott úgy elhencegni, mint Vilmos császár, az az ő dolguk.

És ime, látjuk, mint születik egy királyság, mint lesz valaki az augusztus 29-éről augusztus 30-ára virradó éjjelen királylyá. Bizonyára, minden vallástartó ember úgy fogja hinni: ez is Isten kegyelméből történik, ha mindjárt az orosz cárnak is sok része van benne. Nos, Nikita, aki a keleti vallás híveként, talán jobban hajlik a vakbuzgóságra, mint a luteránus Vilmos, — nem az Isten kegyelmét jelöli meg királykodása forrásaként, hanem ép azt, a mit a német császár megtagadott: a parlament akaratát. A nemzeti képviselő — ugymond, — azt kívánta, hogy Montenegró királyság legyen, s följárólta Nikitának a királyi méltóságot. S Nikita, — mondja trónfogláló beszédében, — ennek az egyszerű kívánságnak nem tudott ellenállni. Legyen meg a parlament akarat.

De mégis, mintha ép a Vilmos császár beszédének megerősítésére született volna a cettinjei aktus. Mert az, hogy Montenegró királyság legyen, mindentől inkább függött, mint a fekete hegyek népképviselőtől. Függött legelső sorban az orosz uralkodótól, segítette bizonyára a királylyá lett após királyi veje, függött a nagyhatalmaktól s mikormindegnek a királyi címadohányozás be lön fejezve, a montenegrói parlament csak egy parádés ülésen fejezte ki azt az óhajt, amely Nikita szívében évek óta élt s kívánta a királyságot, amely akkor már a cettinjei udvarban, ezüst tálcán állott.

A véleménykülönbségben Vilmos jár közelebb az igazsághoz. A parlamentek sokszor tettek már királyokat, de a parlamenteknek nem áll érdekükben, hogy királyok legyenek. A parlamentek hatalmának növekedése szemben találja magát az uralkodók hatalmával és az összeütközések alkalmát szüli. S ez nemcsak nálunk van így, ahol a közös uralkodó két állam viszálykodásának, ellentétes érdekeinek lesz gyakran a puffere, hanem Németországban is, ahol nemzeti dinasztia van. Pedig a közelmúlt években a nemzeti dinasztia tartották biztos eszköznek arra, hogy a nép és uralkodó mindig egyetértésben férjenek meg egymással. Es nincsen így. A parlamenteknek legtöbbször az a felfogása, ami a régi francia állambölcseknél, hogy a király „csak uralkodik, de nem kormányozhat”, — a királyoknak pedig majdnem mindig az a hitük, hogy a parlamentek csak azt akarhatják, amit ők akarnak. Annál is inkább — kommentálja Vilmos — mert rajtuk keresztül az Isten akaratát nyilatkozik meg. A parlamentek ezt nem mondhatják magukról.

Vilmos császár arculütötte a parlamentárizmust, Nikita pedig, mintha finom gunynyal illette volna. Vilmos azt mondta, hogy a népképviselőnek semmi köze ahhoz, hogy nagyatyja és ő uralkodók legyenek: Nikita pedig a maga új rangját a parlament akaratának tulajdonítja, de oly előzmények után, a melyekből mindenki látja,

A bankógyártás titkai.

(Mért adták ki az új bankókat? — Harc a hamisítók ellen. — Az Osztrák-Magyar Bank szekrényei. — A pesti bűnügyi muzeum. — A leghíresebb hamisítók. — Veszedelemes anizsok. — Hogyan ismerjük föl a hamis bankót.)

Itt az új bankó. Azaz dehogyan is, — csak éppen kiadta az osztrák magyar bank, ám eddig kevesen mulogathatták a nem mindenirigység hiján érdeklődő ismerősöknek. Bécsben pedig már leplezték egy jómadarat, aki az új százkoronás hamisítására berendezkedett. A gonosztevők közül épp a bankóhamisítókra illel leginkább az obligát mordás, hogy mindig együtt haladnak a moderna vívmányokkal. Az első értékpapírokkal együtt megszületett a hamisításuk gondolata és minél jobban fejlődött a bankjegy-gyártás technikája, annál ügyesebbnek mutatkozik a hamisítók raja is. Utánozták a vizjegyeket épp úgy, mint a miniatúra írásokat. Végül olyanná lett a helyzet, mint az ágyuk és páncéllélessék viszonya. Az ágyugolyót úgy kellett megcsinálni, hogy minden páncélt átfurjon s a páncéltól aztán megkövetelik a Schönaichok, hogy minden golyóbissal szemben sikeres ellenállást tanúsítson. Ezt a „társasjátékot” nyögik aztán az adózó cibil-milliók. S hasonló kis társasjáték folyik a

bankónál is. Az értékjegyeket igyekeztek utánózhatalanná tenni, de a hamisítások egy része olyan kitűnő volt, hogy nem ismerék föl, legalább a nagyközönség nem is erte föl azokat. Mesélik, hogy a régi százkoronást is azért vonák ki a forgalomból, mert rájöttek, hogy aránylag könnyen megy és tömördek is a falsifitátuma.

A bankóra kivált akkor következett veszélyes korok, mikor a fotografálás mestersége roppantul fejlődni kezdett. Mert hát az ördögös kis masina mindent tud, lát, utánoz és sose téved. Az új bankjegyek készítésénél az lett a főcél, hogy ne lehessen azokat fényképezni. Azelőtt a fekete nyomáznál kénsavval, meg alkohollal próbálkoztak, de most ezt teljesen abbahagyták, mert a színeket ugyszólván szétroncsolja s összefolyatja. Rájöttek aztán, hogy a zöld és a szürke szín, amely a mi bankóinkat tarkítja, nem fotografálható. Utóbb azonban megtalálták a hamisítók ez ellen is a kellő eljárást s a kombináltan készült bankót is utánózták.

Az Osztrák-Magyar Banknak nagy érdeke, hogy a hamisításokat feszült figyelemmel vizsgálja, számontartsa és a fejlődésük nyomán megfelelő óvintézkedéseket, változtatásokat alkalmazzon. Jól elzárt, nagy szekrényekben őrzik a szín meg szín hamisítványt, amelyet sok év alatt megszerzett. A bíróságok is szá-

porítják a furesa muzeumot. Viszont a bank egy-egy csomó bankjegyet átad a budapesti s bécsi randórságnak.

A mi főkapitányságunk bűnügyi muzeumban remek példányok láthatók s aki ezeket alaposan végignézi, megismeri egyben az utolsó ötven év hamisításainak érdekes történetét.

A legérdekesebb hamisító, aki valaha bankógyártással foglalkozott, a hírhedt Bohr báró volt Pozsonyban született, gazdag kereskedőcsaládból s igazi nevén Borhy nak hívták. A vagyonát eltékozolta és inas, majd komornyik lett egy magyar mágnes-családnál. Uri módort, előkelő föllépést sajátított el, sokat tanult a könyvekből is, ami könnyen ment, mivel ritkán mód éleseszü ember volt.

Bohr báró egyidőben nagyon ismert személyiség volt Bécsben. Nagyon tisztelték mindenfelé s különösen az alsó néposztály kedvelte, amelylyel tényleg sok jót tett. A küszöbét enki úgy át nem lépte, hogy ajándékot ne kapott volna. Egyre dúsabb adományok kerültek ki a házból, ami föl sem tűnt, mert gavallérnak és tőkepénzesnek ismerték.

Megnyerő volt a külseje is. Hetven esztendősen látszott, meghajolva járt, — mindig patyolat fehér kamászniban — reszkető kézzel simogatta galambosz szakállát s a félszemén rosszul látott, de azért mégis olyan kitűnően

hogy milyen kis része volt abban a szkupstinának. S az aculütött, megtréfált parlamentarizmus mégis él és erősödik. Mert, ha — a marienburgi magyarázat szerint, — mindenki a király megbízásából dolgozik a maga reszortjában, úgy bizonyára az Isten akarja, hogy a fölvilágosodás, az emberi öntudat fejlődésével a népakarat képviselői, a parlamentek egyre erősebbek, hatalmasabbak legyenek, s mind jobban meg tudjanak küzdeni az uralkodói hatalom túltengésével. És a parlamentek, Németországban, talán Montenegróban is, ha nem most, hát később, meg fogják értetni, hogy a király, bárha Isten megbízója és küldöttje is, mégis csak ember, aki egyforma jogot viselhet a néppel, a melynek uralkodója, de nagyobb hatalmat mint a minő a tiszta, megnyilatkozni tudó népakarat, sohase.

Tisza — a delegáció elnöke Budapestről jelentik: A delegációk öszi üléséhez magyar részről már a legközelebbi hetekben megtörténnek az előkészületek. Politikai körökben biztosra veszik, hogy a magyar delegáció elnöke Tisza István gróf lesz. Tisza jelöltségét Bécsben bizonyára szívesen fogadják, mert ott még élénk emlékezetükben tartják azt a beszédet, amelyet az annexiók krízis idején a főrendiházban tartott. Megelégedést fog kelteni a döntő körökben, hogy a külügyi költségvetés előadója Láng Lajos, a közösügyes rendszerre ki-próbált bajnoka lesz. A magyar kormánynak a delegáció összeállítása némi gondokat fog okozni, mert még bizonytalan, hogy a 48-as pártok részvesznek-e a tanácskozáson. Kossuthék ugyanis csak akkor léptek bele a delegációba, amikor kormányon voltak s most, hogy újra visszavonultak a régi közjogi ellenzék terrenumára, súlyos dilemmát fog okozni a belépés kérdése. Justhékrol ellenben már most is biztosra veszik, hogy nem vesznek részt a közösügyes tanácskozásokban.

hamisította a bankót, hogy senkiséj jöhetett rá. Cinkostársai nem voltak s amikor véletlen következtében leleplezték, kiderült, hogy még a fele égének se volt sejtése az üzelméről. Óvatossága annyira terjedt, hogy a bankjegyekhez szükséges papírt is ő maga készítette.

A báró társadalmi pozíciója egyre emelkedett. Óriási összegeket adott emberbaráti intézeteknek, különösen a vakok és siketnémák számára és legalább ötven ezer koronát költött egy esztendőben. Ezt pedig mind a hamisításból szerezte.

Egyszerre észrevették, hogy kétféle nagy bankók vannak forgalomban. Az egyik fajta a „bántetteik” szó „i”-jén a pont magasabban volt, mint a másik fajta „i”-jén. Ez sok fejtörést okozott, amíg végre kiderült, hogy azok a bankók, amelyek az „i” pontja a kelleténél magasabban volt — jók, igaziak s a többi hamis. (A mostani nagy bankjegyeknél, például a százkoronásnál, egyáltalán nem tesznek pontot az „i” betűkre. A jó „pontos” bankókat, mint nagynehezen kisütötték, Bohr báró gyártotta.) Beismerte a bűnt és így okolta meg:

— Nem volt elég anyagi eszközöm a jótékonyág gyakorlására. Azért hamisítottam, hogy a pénzt a szegényeknek adjam.

A báró fegyházban halt meg rövid idővel az elítélés után.

A kolera.

— Gyanus megbetegedések. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30

A mai nap egyik legérdekesebb eseménye, hogy *Trnka Magdolna Pozsonyban meghalt*. Mégis az az ijelelem, amelyet a bécsi kolera megbetegedések előidéztek, szünőfélben van. Gyanus esetek mindenfelé vannak úgy a fővárosban, mint a vidéken, de a Pozsonyban meghalt *Trnka Magdolna*t kivéve, hamaosan mindegyik esetről kiderül, hogy nem kolera. De azért egyáltalán nem kell félretennünk minden óvatosságot és gondosságot. Megnyugtató az, hogy az osztrákoknak vádaskodására, amely szerint Magyarországból hurcolták Bécsbe a kolérát, alaposan rácsafolnak. A hatóság nyomozást indított annak a megállapítására, hogy a Bécsben meghalt *Held Magdolna* hol és merre járt. Megállapították, hogy *Heldné* tizenharmadikán indult el Gönyöről s 17-én már Bécsben volt. Huszonegyedikén még a Práterben mulatott s huszonharmadikán lett beteg. A tiszti főorvos ezek alapján *lehetetlennek mondja, hogy Heldné Magyarországon kapta meg a bajt*, mert a kolera öt napnál tovább nem lapang az emberben. *Heldné* tehát csak Bécsben kaphatta meg a betegséget. Ezt a véleményt támogatja a belügyminisztériumból való mai jelentés is.

De nemcsak nálunk nincs több a pozsonyi kolera betegnél, hanem Olaszországban és Ausztriában se fordult elő újabb megbetegedés. De azért a dolgot nem szabad könnyen venni. A veszedelem környez bennünket mindenfelől. Berlinben hivatalosan több ázsiai koleraesetet állapítottak meg. A hatóságoknak a leg-nagyobb bűgösséggel kell ilyen körülmények közt kötelességüket teljesíteniök. A veszedelmet aligha fogjuk elkerülni, de kiterjedését igenis korlátozhatjuk.

Trnka Magdolna meghalt.

Pozsonyból jelentik: A Regensburg hajó fedélzetén megbetegedett *Trnka Magdolna*, akit a pozsonyi állami kórházban ápoltak, ma este hé-órakor meghalt kolera-ban.

Kaiser Károly dr. közegészségügyi tanácsos ma Pozsonyba érkezett, hogy

a Regensburg hajó személyzetét megvizsgálja. A hajón levők ürülékait egyenkint meg fogják vizsgálni, hogy nincs-e köztük olyan, akiről esetleg a kolera tovább terjedhetne.

Koleragyanus esetek.

Budapestről jelentik: Tegnapi este a Maglódi ut 18. számú gőztéglagyárban *Zsivecz Vilmos* napszámos 7 éves kisleánya koleragyanus tünetek között megbetegedett. Hányt, göröcsök lepték meg. Bevittek a Szent László-kórházba, de ott is koleragyanusnak találták, mire éjjel felé egy órakor két tiszti orvos ment ki, akik azután fertőtlenítették *Zsivecz* lakását és a nap-számost négy tagu családjával együtt megfigyelés végett a Gallért-kórházba vitték.

A csáktornyai határrendőrség táviratban értesítette a budapesti rendőrfőkapitányságot, hogy a fumei gyorsvonattal Budapest felé utazik egy család, a mely kolerafertőzött vidéket érintett. Kiderült, hogy az illetők *Tauszk Izó dr.*, a felesége, két gyermeke és *Ehrlich Gizella* nevű nevelőnője. *Tauszkék* *Veľencéből* jöttek, semmi bajuk nincs; de mégis fertőtlenítették őket is, a hálókoosít is, a melyben utaztak.

Budapestről jelentik: Ma délelőtt tanácskozás volt a belügyminisztériumban. Arról vitatkoztak, mi legyen az *Ujpest* felett horgonyzó „Regensburg” hajó áruival, amelyek közel egy millió koronát érnek. *Magyarevics dr.* indítványára elhatározták, hogy az árukat fertőtlení-
tik. Hogy a fertőtlenítés után az árukat kiadják-e vagy sem, arról nem történt döntés. A belügyminisztérium döntés előtt kikéri az országos közegészségügyi tanács véleményét is.

A hatóság véleménye szerint, miután még csak koleragyanus beteg sincsen Budapesten, nincsen ok az iskolai beiratások elhalasztására. A beiratásokat ennek következtében a rendes időben fogják megtartani.

Külföldi jelentések

Berlinből jelentik: A spandaui munició-gyár *Zarnov* nevű segédrevizora, akinek felesége szombaton husmérgezés folytán koleragyanus körülmények között meghalt, tegnap délelőtt hasonló gyanus körülmények között megbetegedett. A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy *Zarnov* felesége kolera-ban halt meg s maga *Zarnov* is kolera-ban betegedett meg.

Ha nem is okozott milliókat kitévő kárt, *Bohr*nál mégse volt tehetségtelenebb férfiú *K. Antal*, aki inkább hitelpapírok gyártásában tüntette ki magát. Éveken át hamisított zálogleveleket és több száz ezer koronával károsította meg a Budapesti Országos Földhitelintézetet. Hitelleveleket hamisított a híres *Krauthaus* is, aki 1896-ban halt meg a börtönben. Valószínűleg büszke volt a műveire s azt hitte, hogy lehetetlen azokat megkülönböztetni az igaziaktól. Az volt a specialitása, hogy karácsony előtt, amikor a boltok zsúfolásig megtelnek, váltotta föl az öregbankókat. Először beállított egy keresi uti banküzletbe és a fizetésnél merészen odaszólt:

— Jobban meg kell nézni, hamis lehet közte.

— Dehogy — felelt a bankár mosolyogva. — Nagy gyakorlatunk van az ilyenekben. Meg-
érezzük már a fogásán is.

Holta napjais büszke volt erre *Krauthaus* s a törvényszéki tárgyaláson se tudta megállani, hogy véle ne dicsekedjék.

Az Osztrák-Magyar Bankban őrzik dr. *Takács Zoltán* hamis bankjegyeit is, amelyeket *Oravetz János* mezőúri parasztagzával és több más cinkosával fabrikált. Ezek kevésbé jók. A kiszabadulás után Londonban új hamisítási ügybe keveredett belé az ifjúság néhai szemefénye, de most nem tudnak rábizonyítani semmit.

Nagy szenzációt keltett annak idején Európaszerte a *Manquette Schwalbe* és *Jobsch Jozefin* letartóztatása Budapesten. A külföldi gonosztevők sokáig laktak itt — egyikük anarchista propagandát is szolgált a főkép angol bankót gyártottak. A hozzáférők ma is bámulják műveiket. Csínáltak magyar tizforintost is, melyeknek két példányát láttam a budapesti rendőrségen. Kötőnök.

Sokáig cirkulálnak komikusan kezdetleges bankjegyek is országaszerte. Főkép a parasztnép könnyen elfogadja. Olyanokból szintén annyit elkoboztak, vagy deponáltak az Osztrák-Magyar Bank részére, hogy huszezer holdas birtokot lehetne vásárolni a megfelelő pénzösszeget. A bankba mindegy nap küldenek hamis bankjegyeket. A statisztika szerint azonban évről-évre kisebb a hamisítások percentje.

Maguk a bankok is hamisítanak. Ezek persze törvényes hamisítások. Kísérletet tesznek a többi, külföldi bank jegyeinek utánzására, hogy közben megvizsgálják az ilyeneket, technikai kvalitásaikra. Az eredmény sokszor megdöbbentő. Láttunk például százrubelest szivárványos nyomással, amelyet a legalaposabb, nagyító-üveges vizsgálat se lehetett a valóditól megkülönböztetni. Az utánzatok, melyeket a bank persze jó zár alatt őriz, olyan tökéletesek, hogy olykor még a bank-kémikus se tudja később a maga művét

Róbert rendőrbiztos nem kolerás. Karnov löpörgyári felügyelő állapota javult, Neumann Henrik fertőtlenítő intézetbeli hivatalnok halálán van.

Berlin egyik északi városrészében egy hárszólga kolerassimptomák közt meghalt. Egy asszony és két gyermeke a Virehow kórházban kolera gyanúja miatt megfigyelés alatt állnak.

Bukarestből jelentik: A három gyanús megbetegedés nem kolera. A bakteoriológiai vizsgálat negatív eredményre vezetett. A három beteg romlott hústól bélszurot kapott.

Bécsből jelentik: A koleraveszedelem elmúlt. Már csak Hoffmann Teréz ápolják a Ferenc József kórházban, a többi három beteget tegnap elbocsátották. Hoffmann Teréz is egy két napon belül felépült.

Konstantinápolyból jelentik: A lapok írják, hogy Konstantinápolyban két koleragyanús megbetegedés történt és az egyik esetben halállal végződött. Erzerumból ismét jelentenek egy koleramegbetegedést és egy halálesetet.

Pétervárról jelentik: Az orosz hatóságok intézkedései, amelyekkel a kolera pusztításának útját akarják állani, eddig sikertelenek maradtak. A járvány ereje mind nagyobb mérvet ölt. A kolera kiterjedésétől a hó 20-ig hivatalos kimutatás szerint 134.168 ember kapta meg a betegséget és 60.396 halt meg.

Legutóbbiban pusztít a járvány Kuban tartományban, ahol eddig 20.674 megbetegedett ember közül 10742 halt meg. A Don tartományban 18.510 a megbetegedések száma, ezek közül 8493 pusztult el. Jakaterinoslaw tartományban, ahol Rein tanár vezeti a járvány megakadályozására irányuló akciókat, vigasztalan a helyzet. A kerület egészségügyi intézményei kritikán alóliak, az orvoshiányt pedig nagy mértékben növeli, hogy a zsidó orvosok segítségét visszautasítják. A bányamunkások majd nem mind elmenekültek a bányákból és ezáltal Dél-országra éreiparát válságos helyzetbe jutatták.

A kolerán kívül a pestis is nagyban dúl. Előző 24-ig 77 megbetegedés történt Odesszában. Az odesszai tüzérkaszármáyban szintén történtek megbetegedések, minek következtében a kaszárnyát bezárták és az összes butorokat elégették. Egész Odesszát megvilágították a lángok. A katonák holmiját is elégették.

ték. A pestis azonban már állépte Odesszát és a közeli falvakban is történtek megbetegedések.

Spandauból jelentik: Ma délelőtti újabb vész hírek terjedtek el a városban. Ma ugyanis három újabb koleragyanús megbetegedés fordult elő a városban. A mai nap folyamán összesen hat koleragyanús beteget szállítottak kórházba.

Elzúllott kispap.

— Egy titokzatos ember halála. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30.

Rendkívül érdekes ember haláláról értesítnek bennünket Szegedről. Ma a város egyik pincelakásában meghalt egy titokzatos ember, akinek életéről igen keveset lehet tudni, de ez a kevés is rendkívül érdekességet kölcsönöz a halálesetnek. Még a nevét se lehet határozottan tudni. Hacsak Lajos néven szerepelt az utóbbi időben, de valószínű, hogy csak felvett neve volt.

A titokzatos ember haláláról a következőket jelentik Szegedről:

Hétfe hajnalára a Brüsszeli-körút 3. számú házában, pincelakásban, rongyok, kenyérdarabok, dinnyehajk közül sápadzott ki az a férfarc, akinek túlsóvány arcélét, sörtes, ritka bajuszát, aránytalanul nagy ádamesumás nyakát és különös menését rendkívül sokan ösmerték a Szeged utcáin járók. Nappal mindig józan volt. Hajnali sugárlobbanásig láthatták csak dűledező alakját, betyárrezegen. Ilyenkor nyakába borult a hajnali fényben kopogó férfiaknak; „olyanok vagytok, mint a rózsák” — küldte akadozó mezejással az elragadtatását a nesztelen suhanó munkásleányoknak; ha ló állott az utcán, testvér kiáltással megölelte, a nyakába borult; ha kutyát megfigyelt, a kabátja alá rejtette, melegezte, hulló könnyeivel is, ha meg intelligens embert látott, pláne ha újságíróval, színeszszel találkozott, pózba állott, arca arra fordult, amerről a világot igyekezett szentül beragyogni a mind erősebben fölcuszó nap és szavalt:

— Egy az isten, a szent, a nagyon jószágos, aki mindjobban szereti a világot, mert

mindjobban bűnösök az emberek! — kezdette el rendesen.

Es beszélt lendülettel, mindent áttörő őszinteséggel. Majd önmagáról beszélt:

— Engem az tett tönkre, ami a világon minden embert tönkre tehet. A szerelem. Ez a legközönségesebb valami, amelyik mindenkin átrohan így vagy úgy, esereféleképpen, de rendszerint vagy felemelő, vagy lesújtó eredménnyel. Eh, hagyjuk na, ha az ember szeretné, hogy igaza legyen, hát elkezd filozofálni.

— Kispap voltam. Kitűnő növendék voltam. Szegény anyámnak minden reménysége. Gyönyörűen fejlődtem, mert az istent jobban szerettem, mint a világot. A hitéletet, a hitigazságot annyira tanulmányoztam, hogy vitatkozni megjelentem a csanádi püspökségnél is.

Aztán mint kispap szerelmes lettem vad, erős zsidó leányba. Gyermekeink született és ugyanakkor szentelték volna föl áldozópappá. És a templomban az oltár elé odarohant az a leány, botrányt csapott, megátkozta az istent és engem — aztán én átkoztam meg az istent és őtet, mert kicsaptak. Nyomorogtam, csavarogtam, voltam a Szentföldön és kértem az istent, ne átkozzon vissza engem, bűnös fiát, a világ szolgáját, — mert az isten szent és én bízom benne halálom órájáig.

Es így tovább, órákig beszélt, rezgett a hangja, olyan volt, mint rongyos, mint pálinkától részegek közé kívánczoló részeg, a ki a bűnben könyörgő örület áldozata.

Ilyen volt éjjel és hajnali fényben ez az ember, ez a 45 évesnek látszó, rongyos ruházatú, ferde sarkos cipőjű, nagyon sovány, nagyon mámoros ember. Nappal más ember volt, olyan mint egy kételtű béka.

Nappal csuda józan volt. Nem tekintett senki ember fiára, hallgatott arról, hogy ő istenfia. Nappal nem állt szóba senkivel, nem beszélt se önmagáról, se az emberekről, se az istenfielelemről. Nappal napszámba járt, még pedig az utóbbi időben az egyik szegedi vaskeverkedésbe, ahol ezreket is rábíztak, hogy adja föl a postán, ahol naponként öt koronát is megkeresett — de reggelre mind elitta, reggelre merogva, diadalmat sugározni akaró zagyva kiáltozással bukott be a Brüsszeli-körut

megkülönböztetni az eredetétől. Persze különbségekkel is dolgozhat, mint számos primitív „igazi” hamisító.

Jókai Mórnak van egy jóízű mondása, a mely ezekre a dolgokra vonatkozik. Amikor a delegáció tagjait egyszer evitték az Osztrák-Magyar Bank nyomdájában, Jókai is megnézte a kitűnő hamisítványokat a el is magyaráztatta, hogyan csinálják, aztán odafordult Wekerle Sándorhoz:

— Ha a mások pénzét ilyen jól utánózzuk, minek adunk ki annyit a magunkból saját terhünkre? Mennyit hamisíthatnánk, ha ezeket az olcsó külföldi papirokat értékesítenénk.

— De ha nem szabad...
— Tudod, Sándor, legalább a — hadügyi kiadásokat kéne így fedezni. Akkor könnyen megszavaznók öröktől fogva...

A bankban minden pénzt nyomban megvizsgálunk a legsikerültebb hamisítványt is agnoszkálják végre. Persze van eset, hogy a bank a gyanús tulajdonos javára nyilatkozik. Megtörtént például, hogy E. K. budapesti kereskedő bajba került egy egészen fehér husz koronás miatt. Kiderült, hogy a bankó sokáig fektült egy váltóüzlet kirakatában, a nap ki-szitta és elvette a természetes színét. Nyomban beváltották a pénzt.

Érdekes a reklámbankók gyűjteménye. Némelyik csodálatosan hű és ezekkel a reklámjegyekkel furfangos alakok sok visszaélést követnek el. Csaknem mindennap érkeznek panasz

a bankhoz, hogy itt, meg ott reklámbankót találtak a parasztnál. Szabadkán történt meg nemrég, hogy egy paraszt százkoronással akart fizetni adót. Amikor a hivatalnok megnézte, dühösen kiáltott az atyafira:

— Bolondítsa kend az öregapját! Itt nem lehet tréfálni.

— Mi baj, kistálom.

— Ez rossz bankó. Nem is bankó!

A paraszt megijedt:

— Könyörgöm, eladtam a tehénkét, csak-hogy az adót leszurkoljam. Ezt adta a kupec... rajta van a korona, meg az asszony.

Nagynehezen sikerült felvilágosítani az írástudatlan és bunyeváé léteire szegény parasztot, hogy a bankó egy — kalapgyáros reklámdulája.

Sok hasonló eset történik, bár szigorúan tiltva van a bankjegyek utánzása. Az egyszerű nép, kivált a román meg a galíciai, néha vakon hisz a nyomtatott papírosnak, mihelyt rajta látja a kétféle sást, a magyar eimert s megvan a hozzávetőleges formája.

Számos reklámbankónak ártatlan, tréfás szövege van. Ilyen a többi közt: — „Egyszáz korona — azamár, aki elhiszi.” — Vagy: „Egy-ezer — ökö fogja ezt pénz gyanánt elfogadni.” Nem képzelik, milyen veszedelmes viccek ezek, hány szegény embert írásra fakasztottak már.

Pár éve képes levelezőlapok jelentek meg a pesti kirakatokban, amelyek tíz- és husz-koronások fénykép-másolatait ábrázolták. Trüszből kerültek az idevaló trafikokba. Több kon-

krét panaszra megállapította a rendőrség, hogy az aniz bankókat kinyiták, összeállították, preparálták s vidéken egész sereg tapasztalatlan embert be is csaptak velük. Galiciából még több ilyen csalás híre jött s a vizsgálat során vagy féltucat csalót fogtak el. Az Osztrák-Magyar Bank rögtön átírt a bécsi és pesti rendőrséghez, hogy a reklámbankók gyártóit és terjesztőit kiméletlenül büntessék meg.

Hogyan ismerjük fel a hamis bankót?

Nagyon sok embernek akadt már — ártatlanul — kellemetlensége a hozzákerült hamis pénz miatt, hosszas rendőri molesztálásokra is elég példa van; komoly érdekünk tehát, hogy legalább általánosságban ismerjük a hamis pénz sajátosságait.

Most itt csak a papírpénzről szólunk, amelyet a rajzban, színben és magán a papíron megnyilvánuló eltérésekről lehet felismerni. A valódi bankó rendszerint lenpapir s erősebb fogású, míg a hamisnak fogása süppedékesen puhább. A bankjegyek terjedelme, amely valódi papírpénznél még félmilliméterre is egyező, a hamis pénzénél mindig kisebb, mert a papír a különböző vegyszerek hatása alatt összezsugorodik. Aztán mindig hiányzik a valódi vízjegy, amely a papír készítésével egyidőben nyomódik. A hamisító ezt gyakran mesterségesen, olajnyomással igyekszik ráragasztani, de akkor feltűnőbben látható is, míg a valódinál csak a

3. számú házba, a pincébe, ahol kegyelemből, ingyen tűrték meg, mert olyan szépen tudott beszélni „szent dolgokról.”

Nem régóta lakott a pincében rongyok között ez az ember. Évekkel ezelőtt, télen-nyáron elsüllyedt, úgyhivott bornyuszájú hajóban élt. A felsőtízaparton, az Ecsedy-ház előtt elsüllyesztett egy nagyobb: bögöszájú hajó egy kisebb: bornyuszájú hajót, az megfeneklett és apály idején szárazon maradt. De pör alá került a süllyedés miatt és míg pör alatt volt, addig ez az ember, a volt kispap őrizte, napi egy koronát kapott és lástát, az elsüllyedt hajóban. Télen megfagyott, de nem halálra, csupán az orra, keze és a lába. Tavaszra bástya lett, mozdulatlanul feküdt a hajó fenekén, de sütött a nap az új mezőre és meggyógyult. Hát így élt és akkor még szerényebben élt, mert csak fél-liter rumot ivott meg éjszakánként. Mostanában már jóval többet ivott.

Ez az ember... még nagyon sok gondolatot ólálkodik a megfakult, a tulmegesunyult ismerős, tu'sovány, csavargó arca körül. Mert hétfőre virradóra meghalt. Városbédésre már rendőr telefonozta ki a pincébe a hullakocsit, hogy a rongyok közül kiemeljék a rongyost, a borzalmas életáldozatot, a volt kispapot.

Csupa titok ólálkodik, leng a halott csavargó körül. A szegedi rendőrség semmi bizonyosat nem derített ki. Senki hozzátartozót nem találtak. Semmi írást. És még a nevét se tudják. Haskó Lajos álneven élt két esztendő óta. En Kádár Mihálynak ösmeriem, de ez is álneve volt. Csupa titkokkal ment ismeretlen titkok elé. A holttestét felboncolják, valószínűleg alkohol-mérgezés forog fenn — így mondta első szempillantásra a hatósági orvos.

GYÁSZROVAT.

Halálozás. Vandracssek Károly aradi nagyiparos 54 éves korában elhunyt a Választó-utca 62. b) számú lakásán. Varga és társa temetkezési vállalkozók a hó 31 én délután 5 órakor temetik. Temetésén a II. ker. jótékony Filér asztaltársaság tagjai testületileg fognak megjelenni. — Hoffmann Ferenoné,

világosság felé tartva látjuk tisztán a vizjegyet.

A nyomásban és rajzban ezek a fontosabb eltérések. A valódi papírpénznél az egyes betűk és számok formája, nagysága, vastagsága teljesen egyenletes. A litografiával, esetleg szabad kézzel mintált betűk és számok alakjukban, nagyságukban és vastagságukban nemcsak az eredetitől, hanem egymás közt is eltérnek, továbbá a betűk és számok közötti köz sem egyenlő. A betű, a rajz színe a valódi bankónál erős és telt; az utánzatnál többnyire elmosódó. Kivált a fotografikus uton készülték ismerhetőek fel a kékes-vörös, vagy ibolyaszín „játsszódásai” révén. Az u. n. guilloché-ozás (a szabályosan egymásba fonódó vonalak alkotja alap) szintén tökéletlen.

Más az érepénz hamisítása, amelyről sokat írtam már egyik bűnügyi könyvemben, Székely Vladimír rendőrtisztviselő avatott segítségével. A taláiban nagyobb hozzáértés kell, mint a papírpénz gyártásához, ennek a hamisítói tulajdonképpen az intelligencia köréből valók. Egyetemi képzettségű, diplomás ember akad már köztük nem egy. Végül tán még az érdekelné az olvasót, hogy legnehezebb hamisítani a német, angol, osztrák-magyar és az U. S. A.-féle (amerikai) bankót, legkönnyebb pedig az olaszt. Az amerikai egészen sajátos összetételű festékkel nyomják; s ennek a titkáról csak egyetlen szakember tud a földalálón kívül, aki százharmincezer koronát kap a titkáért. De már újabbban nálunk is produkálnak kitanó, speciális anyagu festéket.

Tábori Kornél.

szül. Sikiesák Iona ma 29 éves korában Aradon a Magyar-utca 5. számú házban meghalt. E hó 31 én délután fél 4-kor temetik.

Takarék a kabátzsebben.

— Se pénz, se posztó. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30

A legostobább bünt akkor követi el az ember, mikor önmagát csalja meg. A világ valahogy csak megbékült már azzal a gondolattal, hogy megoszlássék és ez meg is történik. Az, aki önmagát csalja, azt hadd érje utól a büntetés, megérdemli. Miért éppen a becses személyéhez legközelebb álló, legkedvesebb lényei úz csufos játékot. Két és fél milliárd ember lakja a földet, az aviatikusokat nem számítva és nem talál más becsapásra alkalmas individuumot, csak önmagát? Ez több a soknál.

Kodreán Pompejusné roppant takarékos asszony lehet, mert abból a szerény összegből, amit a férjétől a konyha ellátására kapott, az idők folyamán igen csinos összeget takarított meg. Titokban kellett ezt az erényt gyakorolnia. Ezt bizonyítja az a fontos körülmény, hogy Aradon egyik pénzintézetet sem találta elég biztonságos az ő lőkei befogadására és ezért kinevezte takarékpénztárul a férje — szalonkabátját. Mikor buz egy szegény ember szalonkabátot? Ha temetésre vagy lakodalomba megy. Kodreán nem szokott lakodalomba járni, annál kevésbé temetésre és így a szorgalmasan gyűlt pénzecskek egész biztonságban érezték magukat a szekrény sarkában szerényen meghuzódó ünnepi libériában.

Néhány nappal ezelőtt azonban szerephez jutott az ősi kabát. Halott volt a családban. Meghalt Lelle János nyugalmazott tanító, Kodreáné nevelő apja és erre a temetésre el kellett menni. Kodreán ur nagy megilletődéssel huzta fel a gyászos alkalomra illő ruhadarabot anélkül, hogy halványan is sejtette volna, hogy a világ egyik legértékesebb szalonkabátja feszül a megrepedésig a testén. Vége volt a temetésnek, a család a temetőből jövet összegyűlt a gyászháznál, meleg is volt, aztán meg szalonkabátban nem jó sokáig feszengeni, Kodreán levetette a néptanítói jelmezt és valahova félre lökte. Ki törődne többet egy ócska szalonkabáttal?

Néhány nap múlva megint akadt egy kis olyan pénz, amiről a férjnek nem muszáj tudomást szereznie és Kodreán Pompejusné be akarta tenni a takarékszobába. Majd kővé vált, mikor a szalonkabátjának csak a szegét találta. Rohan a nevelő apja házába, lélekszakadva kezd kutatni a férje kabátját, míg végre megtalálta valahol egy sarokban. Belenyul a zsebbe és elájul.

— Hétszázötven koronám oda van, ki vagyok fosztva, koldussá vagyok téve — jajgatta Kodreáné, aki futott a rendőrségre és ismeretlen tettes ellen feljelentést tett.

— Nyolcszáz korona volt a takaréksóban és most csak ötvenet találtam benne. Tessék kikutatni, kinél van a pénzem?

A rendőrség kutatott, keresett, de tetteit nem találta. Megtudta ellenben azt, hogy Lelle Jánosné a férje halála után nagyobb összeget helyezett el egy aradi pénzintézetben és a nevelt leánya, Kodreán Pompejusné, szörnyen rossz néven vette, hogy nem az ő ügyes takarékpénztárába vándorolt a csinos örökség. Gondolta magában, a botrány elkerülése végett Lellené nyomában hajlandó lesz a 750 korona megtérítésére. Nem ez történt. Kodreán Pompejus mindenképp elvette a feleségétől az ötven koronát, melyet ez a szalonkabátban tényleg megtalált, másodsorban pedig darabokra tépte a szalonkabátot. Most se pénz, se posztó.

Mihalovich Géza memoárjai.

— Hogyan történt az eladás. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 30.

Megírtuk lapunkban, hogy Mihalovich Géza emlékiratait megvették százötvenezer koronáért. Miután a vásárló személye titokban maradt, az a hír kapott szárnyra, mintha az emlékiratokat József főherceg vásárolta, vagy vásároltatta volna meg. Ambár a memoárok megvevőjének neve még most se került a nyilvánosságra, valószínűnek látszik, hogy valami magánember vette meg. Ezt bizonyítja József főherceg jószágigazgatójának egy újságíró előtt tett nyilatkozata és az eladás körülményei, amelyeket alább közlünk.

Persze azt, hogy a vásárlónak mi célja van a memoárokkal, nem lehet tudni.

A memoárvásárlásra vonatkozólag Libits Adolf, József főherceg jószágkormányzója egy újságíró előtt a következőket mondta:

— József főherceg őfensége ez idő szerint nem tartózkodik Budapesten és így nincs alkalom, hogy az ő nevében beszéljek. De kijelentem az igazság érdekében az ön kérdésére, hogy egyáltalában nem igaz, mintha a fenséges ur valami memoár-féleket vásárolt volna. Ezt mondhatom, nem is fog, nincs is szándékában. Egyáltalán nem érdekli a fenséges urat ez az ügy, mely törvényes ítélettel minden tekintetben befejezést nyert.

A vásárlás körülményeire nézve pedig a következőket jelenti fővárosi tudósítónk:

Mihalovich Géza hetek, sőt közel két hónap óta tárgyal egy budapesti emberrel, akinek hajlandónak mutatkozott a memoárok megvásárlására. A tárgyalások két hét ezelőtt megszakadtak és Mihalovich hazatért Zálaegerszegre.

Szerdán újból megkezdődött a dolog. Mihalovichot értesítette pártfogója, hogy az az ajánlat, amely százhuszezer koronát kínál, egészen komoly. Erre Mihalovich aziránt érdeklődött, hogy meg van-e a pénz. Másnap már azt is közölték vele, hogy a pénz, százhuszezer darab ezerkoronás bankjegy, letétben van a vevő megbízottjánál. Mihalovich erre feljött Pestre. Az üzletet Nagel Ferenc dr. ügyvédi irodájában kötötték meg augusztus 27 én, szombat délután 5 órakor.

A szerződés, amely egyfelől Mihalovich Géza mint eladó, másfelől a vevő megbízottja mint vásárló között kötött, a következőképen szól:

1. Alulírott megveszi Mihalovich Géza urtól összes emlékiratait 120.000, szóval százhuszezer koronáért. Mihalovich Géza ur a szerződés aláírásával elismeri, hogy a vételárát készpénzben felvette.

2. Mihalovich Géza ur kijelenti, hogy emlékirataiban a főhercegi udvarban átélt élményeit legjobb tudása szerint teljesen kimerítette és hogy soha többé, semmiféle emlékiratot ki nem ad.

3. A vevő kötelezi magát, hogy az emlékiratokat a megállapodás keltétől számított 3, szóval három hónapon belül semmi esetre ki nem adja.

Ezen kívül megállapodtak a szerződő felek még abban is, hogy Mihalovich a mellékletekért és levelekért még harmincezer koronát kap, amit vevő készpénzben rögtön le is fizetett.

Vilmos császár újabb beszéde.

— Korrigálja königsbergi nyilatkozatait. —

Távirati tudósítás.

Arad augusztus 30.

Marienburgból jelentik, hogy Vilmos császár a nyugat-poroszországi tartomány tiszteletére adott diné alkalmából ismét beszédet mondott. Pohárköszöntőjében, úgy látszik, korrigálni akarta egy kissé a königsbergi beszéd hatását, de a korrigálás nem jól sikerült. A mai beszédében is elszólta magát egy kissé. S ha a königsbergi beszéd az egész világon szinte megdöbbenést keltett, ez még csak fokozni fogja azt.

A császár újabb beszédéről a következőket jelentik:

A tegnapi diné alkalmával Vilmos császár hosszú pohárköszöntőt mondott. A császár először hangzott, hogy a kereskedelem, hajózás és mezőgazdaság harmonikus együttműködése virágzott fel a tartományt. Ez csak úgy volt lehetséges, hogy az ország zavartalanul élvezhette azon békét, amelyet a német nép nagy császára alatt negyven évvel ezelőtt kivivott.

— E történelmi kastély, — folytatta a császár — valamint a lovagrendek a melletti tanuskodnak, hogy Németország és a kereszténység elválaszthatatlanul össze vannak kapcsolva. Illusztrációja ez annak a szónak, a mit legutóbb Königsbergben kimondottam. Miként boldogult nagyatyámat és magamat Urunk és Istenünk legmagasabb megbízásából dolgozóknak tüntettem fel, akként tételezem ezt fel minden becsületes keresztényről, bárki legyen is az.

A császár azután ajánlotta a felekezetek és törzsek közötti testvéri együttműködést. Fogjon kezét az egyik párt a másikkal, ha arról van szó, hogy hazánkért dolgozzunk. Az egyik felekezet viseltesse szeretettel a másik iránt. Minden nehézséget le lehet győzni kölcsönös szeretettel és tisztelettel, ha a nehézségeket a felsőbb hatalmak által elének helyezett próbaköveknek tekintjük. Hogy Önök engem meg fognak érteni, — végezte a császár — arra nézve biztosíték a tartomány érülete. Nyugat Poroszország tartománya hurrah, hurrah, hurrah!

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

* Maribázyék Szarvason és Makón. Maribázy Miklós kecskeméti színtársulata Szent-István napján nyitotta meg társulatával a szarvasi arénát. Megnyitó előadásul színrekerült Luxemburg grófja. A csúfolásig megtöltött színház közönsége egész este ünnepelte a társulat primadonnáját, Maribázyné Turchányi Olgát, ugyancsak a művésznek a leányát, Babyt. A társulat műsorán szerepel a fővárosi színházak valamennyi újdonsága. Legutóbb a Sasfók, Obálós és Kis cukros került színre, valamennyi telt ház előtt. A társulat jobb erői: Fereczyné Tibor Lóry, Körmendy Ilonka, Fehérvári Juliska, Tompa Irma, Tompa Béla, Margittay Gyula, Szentes János, Madas István, Érezházy Károly, Szikla Jenő, Balogh Béla és Ujj Kálmán. A társulat szeptember tizenötödikéig marad Szarvason és onnan Makóra megy, ahol a társulat titkára már a jövő héten megkezdte a szezon előkészítését.

* Sherlock Holmes szenariós nyomozásai ma már világhírűvé tették a kitűnő detektív nevét. De még ennek a világhírű titkosrendőrnek a sokszor bízhatatlan nyomozásait is felül-

mulják azok az eredmények, amelyeket a külföldi rendőrségek betanított rendőrökkel érnek el. Pár ezeknek a rendkívül finom szaglású, tanulékony állatoknak a betanítása nagyon türelmes és fáradságos munkát igényel. Ezt a munkát azonban bőven kárpótolják azoknak a titokzatos bűntényeknek a felderítése, amelyeknél a rendőrök megbecsülhetetlen szolgálataikat tesznek. Az Uráni színház mai műsorának egyik legérdekesebb száma a rendőrök idomlása. Pompás kép keretében láthatjuk, mint dresszírozzák be az okos állatokat a rendőri nyomozások céljaira és látjuk milyen pompásan végzik dolgukat, mikor munkában vannak. Ehhez a képhez persze a szebbnél szebb felvételek egész sorozata csatlakozik. 241

Letartóztatott gyáros.

— A gyújtogató büntársa. —

— Fővárosi tudósítók telefonjelentése. —

Arad, augusztus 30.

Ma este nagy feltűnést keltő letartóztatás történt Budapesten. A rendőrség elfogta a nemrég hatszor egymásután leégett, nagymező-utcai üvegraktár és gyár tulajdonosát, mert kiderült róla, hogy ő bujtotta föl raktárosát az épület felgyújtására, s ezzel megakart károsítani a biztosító intézeteket.

Az ügy részletei ezek:

Tudvalevő, hogy a budapesti, Nagymező-utca 8. szám alatt levő üvegraktár hatszor egymásután kigyulladt. A hatósági vizsgálat megállapította, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. Alapos gyanúokoknál fogva letartóztatták Hammer József raktárnokot, aki azonban konokul tagadta, hogy neki bármi része volna a gyújtogatásban. Minthogy azonban a bűntény kétségtelennek látszott, Hammert átkísérték a királyi ügyészség fogházába, ahol aztán a vizsgálóbíró fogta vallatni.

Hammer ma délután megtört és bevallott mindent.

— Én követtem el az összes gyújtogatást, — mondta síró hangon — de a főnököm, Zucker Henrik gyártulajdonos biztatására. Ha én bajba kerültem a könnyelműségem miatt, ő se meneküljön meg.

Azután a következőket adta elő:

Amikor legelőször kigyulladt az üveg és porcellánraktár, akkor a tüzet Hammer 8 éves fiacskájának gondatlansága okozta. A fiu ugyanis égő gyufával játszott, amelyet eldobott a raktárban s az tüzet fogott. A raktárt 350 ezer koronára biztosította Zucker és az első tűz után az összeg negyedét követelte a biztosító társaságtól. Egyben elbocsátás terhe mellett meghagyta a gyár és a raktár összes alkalmazottainak, hogy a vizsgálat alkalmával nem szabad elárulniok: honnan keletkezett a tűz.

A második tüzeset alkalmával a biztosító társaságtól 26 ezer koronát, a harmadik tűz után 17 ezer korona kár megtérítését, a negyediknél pedig 11 ezer korona károkozást követelt Zucker, habár soha se volt ennyi kára.

A tüzek után a padlásról lehozatta a régióta ott heverő porcellán törmelékeket és azt mondta, hogy azok is a tűzből származtak. Mindezekből a rendőrség kétségtelennek látta, hogy Zucker felgyújtotta a raktárát és ezen a réven tekintélyes összegű csalásokat követett el. Ezért ma este hosszabb kihallgatás után letartóztatták Zuckert.

Kellemetlen tévedés.

(A szerelmes szabólegény kalandja.)

Fővárosi tudósítókól.

Arad, augusztus 30.

A büntető járásbírószágon egy szerelmes szabólegény kalandjáról volt ma szó. Lusztig Adolfot első szerelmének mézesheteiben kettős baleset érte. Tévedésből megcsókolt egy öreg asszonyt, akit anyósának szemelt ki magának s nyomban a lesújtó kellemetlenség után areul ütötte az az ember, akinek az após szerepét szánta családi berendezkedésében. Ezt az embert Keszenbaum Simonnak hívják. Ő volt a vádlott.

A bíró: Mondja csak Keszenbaum, mért ütötte pofon Lusztig urat?

A vádlott: Hogy kiverjem a fejből a szerelmet. Lusztig ur ugyanis nemcsak a leányomat üldözte, hanem a feleségem ellen is merényletet követett el...

Lusztig: Tévedésből, tessék elhinni bíró ur, hogy tévedésből.

A bíró (mintán előbb egy pillantást vetett Keszenbaumné asszonyra): Ezt elhiszem.

Lusztig: Továbbá tiltakoznom kell az ellen, hogy én Cecilia kisasszonyt üldöztem volna. Nekem komoly szándékom volt s hogy a dolog füstbe ment, annak Keszenbaum ur az oka.

A bíró (a vádlotthoz): Hogy is történt hát a dolog?

Keszenbaum: Tessék megengedni, hogy a feleségem mondja el. Őt nagyobb szónoki képességgel áldotta meg a sors, mint engem.

Keszenbaumné bebizonyította, hogy a szónoklás terén valóban elsőrendű tehetség. Elmondta lendületes beszédében, hogy a kritikus napon este egyedül volt otthon. A férje és a leánya a színházban voltak. Egyszer csak hallja, hogy valaki kopog az előszoba ajtaján. Azt hitte, hogy az ura s a leánya érkeztek meg a színházból s kisértett, hogy ajtót nyisson nekik. Alig nyitott ki az ajtó, valaki hirtelen átölelte s megcsókolta őt.

— Én erre segítségért kiáltottam...

— Ez már nem igaz, — szólt közbe ravasz mosollyal Lusztig.

— Esküszöm, hogy igaz, — felelte emelkedett hangon Keszenbaumné.

— Figyelemzettem a hamis eskü következményeire, — jegyezte meg a bíró s zajos derültséget váltott ki a hallgatóságból a sikerült elszólásával.

Keszenbaumné ezután tetemesen leszállított párosszal folytatta vallomását. Elmondta még, hogy a merényletben Lusztigra ismert, aki egy futott le a lépcsőn, mintha puskából lőtték volna ki.

Lusztig: Ez már igaz!

Keszenbaumné: Látja bíró ur, milyen szemtelen ember ez a Lusztig?

A bíró: Ne tessék a panaszt sértetgni!

Keszenbaumné: Hiszen ő sértett engem!

A bíró: Mivel sérteteti? Hiszen csak azt mondta, hogy igaz az, a mit ön mond!

Keszenbaumné: De milyen hangon mondta azt!

Keszenbaumné vallomásából nincs más feljegyezni való. A bíró ezután Lusztig Adolfnak adta át a szót, a kitél megtudtuk, hogy a legkomolyabb szándékkal udvarolt Cecilia kisasszonynak, a kivel abban állapodott meg, hogy a kritikus estén a folyosón találkoznak. Nem tudta, hogy a kisasszony színházba ment, s mikor kopogtatására Keszenbaumné nyitott neki ajtót, a homályban azt hitte, hogy az ideáljával áll szemben s megtörtént a sajnálatraméltó tévedés.

A bíró negyven korona pénzbüntetésre ítélte Keszenbaum Simont, a ki az ítéletben megnyugodott.

Rémes éj a vonaton.

Egy nagyvárad kereskedő kalandja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30

A magyar államvasutak egyik legszebb vonala a vadregényes bércek között haladó székely vasut, amelyet csak a múlt évben építettek ki Dávtól Gyergyószentmiklósig. Hogy azonban ez az út nemcsak vadregényes, hanem némelykor valósággal borzalmassá is válhat, azt élénken illusztrálja egy nagyvárad kereskedő esete, aki szombaton néhány óráig utazott a székelyek vasutján s ez alatt az idő alatt leírhatatlan borzalmakat átélt ki.

A székely vasuton egyáltalában nem történnek az utasokkal, sem az egészségügyi, vagy közbiztonsági szabályokká. Jól lehet, köz tudomásu, hogy szombaton az óriási fetelepek munkásai utaznak, a vasut kocsiokról nem gondoskodott és így már a beszállásnál annyi népet gyömöszöltek egy-egy kocsiába, hogy azok egymást tapodták. Alig indult el a vonat Gyergyószentmiklósról, egy román munkás egy cigánnyal összeveszett s ott a kupében folyt a verekezés egészen Rátosnyáig, ahol aztán a cigány fejszét kapott s a román munkás fejét a sző szoros értelmében kettéhasította.

A véres eset után tovább haladt a vonat, de még a szomszéd állomást sem érte el, a mikor valaki meghuzta a vészfékét s a vonat az éjszaka sötétjében megállt a nyílt pályán. Maroshévi román legények verekedtek össze magyarokkal. Kihuzták a kocsiból s a veszteglő vonat mellett dorongokkal, karókkal püfölték egymást az ellenfelek. Hogy mi lett a verekezés eredménye, nem lehet tudni, mert a vonat otthagya a dulakodó csoportot.

Maroshévizen néhány zavargó munkást átadtak a csendőrségnek a kalauzok, akik egész uton nem voltak láthatók, valószínűleg féltek rendet teremteni.

A nagyvárad kereskedő, aki többet magával utazott a vérengző székelyekkel, nem bírta tovább a vadregényes vasutvonalon az utazást és Szászrégenben kiszállt, hogy kipihenje a néhány órás utazás borzalmait.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az Apponyi elleni merénylet. Temesvárról jelentik: Országszerte méltó felháborodást keltett az a merénylet, amelyben ez év április hó huszonegyedikén Apponyi Albert gróf, volt kultuszminiszternek része volt Temesvárott. Több száz főből álló tömeg a józsefvárosi pályaudvar előtt és a Belvárosba vezető uton ismételtén megtámadta, kövekkel, botokkal inzultálta a püspök látogatására érkező gróft és csak a rendőrség közbelépése vetett véget a diestelen tüntetésnek. A temesvári kir. ügyészség ezért vádat emelt a merénylet értelmi szerzői és főrendezői ellen a btk. 166. §-ába ütköző magánosok elleni erőszak miatt. Tudvalevő, hogy a tömeg fékevesztett dühében betört a püspöki palota több ablakát és számosan ököltre mentek a rendőrökkel is. Vádat emelt a kir. ügyészség Róth Ottó dr. ügyvéd-jelölt, Horovitz Alfréd dr., Langyel L. dr. ügyvédek, Baron Ede szocialistavezér, Geistlinger Ferenc és még tíz munkás ellen. A védelem kifogásokat adott be a vádlevél ellen és ma került az ügy a kir. törvényszék vátanácsa elé. Gerdanovits Sándor kir. ítélőtáblai bíró elnöksége alatt a védelmet Vértess Adolf dr., Korniss Géza, Hódosi Adolf dr., Leipnik Alfréd dr. és Vasváry Béla dr. ügyvédek látták el. Radosov Lehel kir. törvényszéki bíró ismertette a tényállást, majd a vád és védelem

terjesztette elő érveit. A kir. törvényszék vátanácsa helyt adott a védők indoklásának és elrendelte a szövevényes és ériási aktacsomóvá nőtt bűnügyben a vizsgálatot.

§ A nagyvárad kamara javaslata. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad kamara, mint értesülünk, az ügyvédképzés tekintetében állást foglal Székely Ferenc intenciói és reformtervek-veési mellett, azonban a maga részéről lényeges módosításokat fog ajánlani. Elismeri a nagyvárad ügyvédi kamara, hogy feltétlenül szükség van az ügyvédképzés reformjára, nem zárkozik el tehát a gyakorlat meghosszabbításától, csak hogy annak enyhébb formáját hozza javaslatba. A törvény hatályára vonatkozólag proponálja, hogy azok számára, akik a törvény életbeléptetésekor már doktor jurisok voltak, vagyis a három szigorlatot letették, a diploma után két évi gyakorlatra szoríttassanak.

A cári család utazása.

— Elfogott anarchisták. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 30.

Ma délután érkeztek *Friedbergbe*, a németországi kis városba Miklós orosz cár, a felesége és a cár gyerekei. A fejedelmi családot a hesszeni nagyhercegi pár fogadta nagy ünnepélyességgel. A cár és családja azért utazott *Friedbergbe*, mert a kisvároska szomszédságában van a csodás hatású *Neuheim* fürdő, amely a cárné gyötrő bajára gyógygyerővel hat az orvosok szerint. A cárné naponta átmegegy a kies *Neuheimba*. Ugyanakkor a fürdőhelyen fog tartózkodni *Hearik* porosz herceg nejével, továbbá *Andersz* görög herceg és neje, *Battenberg* Lajos herceg és neje és *Szergiusz* orosz herceg.

A cári pár utját előre nem tudaták pontosan a lakossággal, mert esetleges merénylettől féltek. Az anarchisták azonban tudomást szereztek az utazás pontos idejéről és folyton követték a cári családot. Amde a rendőrség hamar ártalmatlanná tette a fenyegetőző anarchistákat.

A cári pár utazásáról ezek a táviratok szólnak:

Frankfurtból jelentik: A porosz titkosrendőrség *friedbergi* kirendeltsége azt az értesítést kapta *Pátervárról*, hogy egy orosz nihilista nő utazott *Friedbergbe*. A rendőrség megszállotta az összes pályaudvarokat *Giesentől* *Frankfurtig*.

Friedbergből táviratozzák: Ma délután érkezett meg a cári család. A pályaudvaron nagy tömeg várta őket. A fejedelmi vendégeket a hesszeni nagyhercegi pár fogadta. A találkozás rendkívül szívélyos volt. A cár és a nagyherceg öszezsókolóztak, ugyanezt tették a cárné és a nagyhercegné, aki még a cári gyermekeket is megcsókolta. Amikor bevonultak, a cár kalaplengetve köszöntö meg a lelkes tömeget.

Az utvonalon, amelyen elvonultak a vendégek, a tüzoltók, egyesületek tagjai és a katonák a bevonulóknak háttal állottak, hogy a közönséget jobban figyelhessék és az esetleges merényletet gyorsan megakadályozzák.

A rendőrség két embert, akik a cárt fenyegették, letartóztatott. *Neuheim* fürdőben a rendőrség letartóztatott egy *Mandlberg* nevű orosz, aki nem tudta magát igazolni. *Mandlberg* anarchistának vallotta magát.

VAROS ES MEGYE

Aradi legtöbb adótlizetők.

— A névsor vége. —

Porcia Lajos gróf és neje házt. 947.— K. Gintner Álm és neje házt. 948 30 K, Kappich Jakab dr. és neje házt., orvos 940 20 K, Werner Károly és neje házt. 932 92 K, Frank András és társai házt. 932 20 K, Róvits Agoston dr. és neje házt., ügyvéd 930 07 K, Steiner Ferenc és neje házt. 927 80 K, Nikodém János örökösei házt. 920 06 K, Deutsch Ignác házt. 915 70 K, Scherhag Henrik és gyermekei házt. 897 80 K, Scherhag Henrik és Ernő kereskedő 377 80 K, Fodor Mária és Cornelia házt. 891 84 K, Es Bóla dr. ügyvéd 891 07 K, Tabakovits Emil és neje házt. 885 56 K, Avarfy Géza házt. 881 42 K, Antoneszku Virgil háztulajdonos 880 83 K, Sebessy Ferenc asztalos 876 65 K, Czukor László kereskedő 880 80 K, Ourubay Károly és neje házt. 70 59 K, Barabas Béla házt. 865 04 K, Oncu Miklós igazgató 864 K, Opre Peter dr. és neje házt. 861 86 K, Zimmermann Ferenc házt. 859 13 K, Raicu Sebő tükár 838 31 K, Láng Győző házt. 687 13 K, Tömör János házt. 854 91 K, Kuttu Gyula házt. 834 68 K, Hendi József és neje házt. 833 25 K, Singer Izrael és neje házt. 834 44 K, Magyar Ferenc házt. és kereskedő 823 93 K, Polonyi Ferenc háztulajdonos 823 74 K, Nikolits Dóme és neje háztulajdonos 8 024 K, öz. Balás Gáborné háztulajdonos 814 32 K, Nattland Bernát igazgató 810 — K, ifj. Gai Pál földtulajdonos 794 80 K, Vajda Zsigmondné háztulajdonos 794 — K, Baum Ferenc háztulajdonos 788 34 K, Deutsch I. Már sórraktáros 782 67 K, Frick Antalné házt. 774 42 K, öz. Faragó Istvánné házt. 766 26 K, Pap I. János gör. r. püspök 756 — K, G. k. r. püspökség haszonélvező Papp I. János 1204 29 K, öz. Kun Imréné házt. 751 80 K, Aszlán Jánosné és Csiky Lenke házt. 748 62 K, Aszlán Jánosné háztulajdonos. 362 07 K, Rethy Viktor háztulajdonos 745 40 K, Szántay Lajos és neje építész 742 46 K, Földes K. gyógyszer. 740 80 K, Schneberger Albert házt. 733 22 K, öz. Francz Károlyné házt. 733 20 K, Reusz Mór és fia házt. és ecet gyáros 730 29 K, Doman Sándor és neje házt. és kereskedő 727 04 K, öz. Brunhuber Kálmánné házt. 720 37 K, Verbo Adamné és társai, Verbo Arpad és Nandor házt. és butorkereskedők 717 14 K, Angele Mátyásné házt. és kereskedő 722 66 K, Stampfi József házt. 721 20 K, Kemény Manó házt. 696 72 K, Steiner Jakabné és férje házt. 713 68 K, Schneider Ferenc házt. 711 57 K, Rutkovszky Ferenc és neje ércőző 711 88 K, Hegyi Albert házt. 710 50 K, Koch Mórné mézárós 710 — K, Kádár József és neje háztulajd. 696 12 K, Fenyess Ignácné házt. 691 38 K, öz. Herczog Józsefné házt. 691 01 K, öz. Herczog Józsefné házt. 598 07 K, Neumann Mór kereskedő 688 — K, Singer Antal házt. 685 04 K, Grossmann Jakab dr. orvos 677 29 K, Török Márton és neje házt. 669 89 K, Klein B. Vilmos és neje házt. 668 60 K, Polonyi Mihály földb. 661 09 K, Tóth Lajos és neje házt. 660 99 K, Kristóffy József földb. 657 03 K, Urmány János házt. 654 53 K, Winkler József és neje házt. 652 88 K, Brunhuber József házt. 648 24 K, Nikolits Sándor háztulajdonos 631 68 K, Petrovsky Károlyné háztulajdonos 629 63 K, Vajda István ügyvéd és neje 628 40 K, id. Dobró Demeter földtulajdonos 628 02 K, Beles János közjegyző 625 K, Szemes Soma kereskedő 624 30 K, Münz Márton kereskedő 620 45 K, Fixek István háztulajdonos 620 09 K, Polák Lajos háztulajdonos 615 41 K, Igaz Sándor háztulajdonos 614 60 K, Olasz Lajos és neje háztulajdonos 614 88 K, Winter Adolf és neje ügyvéd és háztulajdonos 609 30 K, Verzar Márton báró 600 18 K, Kell Lipót dr. ügyvéd 587 80 K, Halmay Andor és neje földtulajdonos 568 29 K, Sármezey testvérek háztulajdonosok 527 40 K, Sármezey Endre főfelügyelő 455 — K, Kotzander Ignác háztulajdonos 537 36 K, Kotzander Ignác és Vass József fakereskedők 324 — K, Blaskovits Antal házt. 529 16 K, Hönig Frigyes és neje házt. 522 99 K, Müller József és fia festők 518 06 K, Nikolits Géza földtulajdonos 501 54 K, Nikolits Géza és Péterné házt. 517 49 K, Scheibel Lajos vendéglős 481 07 K, Glück Károly és Ungár Armin, kereskedők

341-50 K, Glück Károly és neje házt. 470 50 K, Glück Károly üvegkereskedő 170 10 K, Avarffy Ferenc dr. ügyvéd 497-92 K, Mairovitz Mór házt. 1733 68 K.

Az új hidak váma. A város közigazgatási bizottsága ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében foglalkozott az új hidak vámjának megállapításával, mert javaslatot kell felterjesztenie a kereskedelmi miniszterhez, hogy engedélyezze október elsejétől a vámszedést. A gyalogos vámját a bizottság négy fillérben szabta meg, a többi tételeit változatlanul úgy hagyta meg, amint azt a törvényhatóság állapította meg. A bizottság kéri a minisztert, hogy adjon a városnak látványos koronát államsegélyt a mutatkozó deficit fedezésére, mert a hidak állami szükségletet elégítenek ki első sorban. Az Eötvös utcai hidat, mely a deficit nagyobb részét okozni fogja, csupán stratégiai szempontokból kellett megépíteni. Barabás Béla a bizottság figyelmét felhívta a pénzügyi és katonai kincstár között létrejött szerződésre, mely a gologováci erdőseget a pénzügyminisztériumnak juttatta és javasolta, hogy keressék ki az iratokat s kérjék ennek alapján az államsegélyt. A polgármester elmondotta, hogy már keresték az erre vonatkozó iratokat, de ilyeneket nem találnak és az államsegélyt csak a kormány méltányosságától lehet várni a városnak.

VIDÉK.

Negyvenéves lelkészi jubileum.

(Pankota diszpolgára.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30.

Kevés embernek adatik meg az a kiváló szerenese, hogy 40 évet töltsön el közpályán s e hosszú időt teljesen egy község boldogítására fordítsa. Ez a kiváló férfiú Kócsa Károly pankotai ref. lelkész, ki vasárnap töltötte be lelkészi működésének 40 ik évét s e szép időt teljesen a pankotai ref. egyház felvirágoztatására fordította. Mint igaz, jó pap szeretettel karolja fel kisded egyházát s hívei valamennyien tisztelttel és becsülettel viseltetnek öreg lelkipásztoruk iránt. Nemesak hívei, hanem a község minden polgára valláskülönbség nélkül Kócsa Károlyt tiszteli, szereti és becsüli. A község minden nevezetesebb mozgalmában vezető szerepet játszik. Évek hosszú sora óta elnöke a kaszinónak és a dalárdának. Vezérigazgatója a Pankotai Népbanknak, a község képviselőtestületének tagja és minden más községi egyesületnek vezető embere.

Tiszteletli és jóbarátai most vasárnap ünnepelték 40 éves lelkészi működését és azt az évfordulót, amikor 40 évvel ezelőtt Pankota község kötelékébe lépve pankotai lakos lett. Ez alkalommal a község képviselőtestülete ünnepélyes gyűlést tartott s Kócsa Károlyt hervadtalan érdemeire való tekintettel Pankota község diszpolgárává választotta.

A diszpolgári kitüntetést Kaiser József községi bíró és Gherba Gusztáv községi jegyző vezetése mellett nagy közönség vitte az ünnepeltnek lakására. Gherba Gusztáv magas szónyalású beszéd kíséretében nyújtotta át a polgárság szeretetének eme legszebb megnyilvánulását. Majd tudomására hozta az ünnepeltnek azon legértékesebb megemlékezéseket, hogy a polgárság filléreiből 1000 koronás alapítvány létesült s az összeg „Kócsa Károly” nevet viselve kamataival valamelyes jótékony célt lesz hivatva szolgálni. Könyekig megbízható szavakkal köszöntö meg Kócsa Károly ünnepeltetését. „Leborulok Pankota község érdemes közönsége előtt — ugymond — s

minden eselekedetemmel igyekszem ezután is szeretetüket kiérdemelni”.

Ezután az ünnepelő közönség ősi magyar szokás szerint lakomára tért s az ünnepelt jó magyar házigarda szíves vendégszeretetével pécselette meg azt a kitüntető bizalmat, melyet őt mindenkor, mindenki elhalmozza.

Említésre méltó még a ref. hívek szeretetének ama régi megnyilvánulása, hogy lelkipásztorukat jubileuma alkalmával igen szép ezüst kehelyvel leptek meg.

Megrágalmazott főispán.

— Nyomozás Aradon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 30.

Az aradi kir. ügyészség, a temesvári ügyészség megkeresésére folytán, érdekes ügyben indította meg a nyomozást. A feljelentő Joannovich Sándor, Temesvármegye főispánja, aki nyilvános rágalmozással vádolja Jáki-Tóth Pál volt községi segédjegyzőt. A segédjegyző, akit különböző szabálytalanságok miatt, Joannovich még alispán korában elmozdított állásából, azóta valóságos fanatizmussal üldözi a főispánt, akiben tönkretévőjét látja. Boszuvágytól ösztönözve, pár het előtt rópiratot küldözgetett szét mindenfelé, amelyben nevetséges vádakkal illeti a főispánt és többek között azt is kideríti róla, hogy közokirathamisítást követett el.

Az ügy előzményeit a következőkben ismertetjük:

A temesmegyei Székács községben évek előtt segédjegyző volt Jáki-Tóth Pál. Joannovich Sándor, akkor még a megye alispánja, szigorúan fogta a tisztviselőket és minthogy Bárány János, Székács község jegyzője is különböző szabálytalanságokat követett el, a fegyelmi vizsgálat lefolytatása után elmozdította állásától. Jáki-Tóth Pálnak ez sehogyse tetszett és támadásokkal kezdte illetni Joannovich alispánt. A lapokat elárasztotta nyíltvárosi nyilatkozatokkal, amelyekben azzal vádolta meg az alispánt, hogy igazságtalanul és elfogultan járt el Bárány fegyelmi ügyében, akit csak azért függesztett fel, mert ellentétes politikai meggyőződése van és a képviselőválasztásnál nem az alispán jelöltje mellett dolgozott. A megvádolt alispán panaszára a temesvári törvényszék Jáki-Tóthot sajtó útján elkövetett rágalmozás miatt fogházbüntetésre ítélte. Ezzel egyelőre elsimultak az ügy hullámai.

De csak egyelőre. Jáki-Tóth Pál, aki időközben Resicbányára került községi irnoknak, nem nyugodott. Nehány héttel ezelőtt egy Aradról keltetett litografált körlevelet küldött szét Joannovich főispán összes ismerőseinek, továbbá a temesvári és a nagyváradi ügyészségnek. Ebben a körlevélben azt a vádat emeli a főispán ellen, hogy a Bárány János ellen lefolytatott fegyelmi eljárás során közokirathamisítást követett el azáltal, hogy a jegyzőkönyvbe felvett tanuvallomásokat megváltoztatta és egyrésztüket kihagyta.

A főispán felháborodással értesült az újabb támadásról és azonnal feljelentést tett a temesvári ügyészségen Jáki-Tóth ellen hivatalból üldözendő nyilvános rágalmozás vétsége miatt. Az ügyészség vállalta a vád képviselését és ártírt az aradi ügyészséghez, hogy puhatolja ki, hol készültak Aradon a litografált körlevelek és vajjon annak elkészítésében nem működtek-e mások is közre. A lefolytatott nyomozás után a temesvári ügyészség majd vádiratot nyújt be Jáki-Tóth Pál ellen.

HIREK.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 31-én az időjárás: változás nem várható.

— A király távirata. Ischiből jelentik: I. Ferenc József I. Miklós királyhoz ma táviratot intézett, amelyben Montenegrónak királysággá emeléséhez nagyon szívélyes szavakkal kíván szerencsét.

— I. Miklós aranylakodalmá. Cettinjből jelentik: A királyi pár tegnapelőtt ülte meg aranylakodalmát. Egy hétszázötven éves órági templomban ünnepi istentiszteletet tartottak. Aztán visszatértek a királyi palotába. Itt a küldöttségek szerencsekívánatait fogadták. A konak előtt az 1860. évi hadastyánok sorakoztak. A király közéjük ment. Az egyik üdvözlő beszédet mondott. I. Miklós mindegyiküket szívélyesen megölelte. Végül a montenegrói nők vonultak el néma meghajlással a királyi pár előtt.

— Kinevezések. Budapestről jelentik: A király Pair Vilmos miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá, Masierovits Miklós dr. miniszteri utkárt pedig miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki.

— A miniszterelnök üdülése. Ostendéből jelentik: Khuen-Hederváry Karoly gróf miniszterelnöknek rendkívül jól tesz az üdülés. A miniszterelnök meghízott és arca egészen kipirosodott. Több politikus és képviselő tartózkodik itt, aikkal elszokott beszélgetni. A miniszterelnök a Hotel Fontainban lakik, egy régi, de igen kényelmes szállodában, amely nincsen a tengerparton és így nincs is annyira exponálva. Csak a legfontosabb és legsürgősebb ügyeket intézi innen és különben egész idejét a pihenésnek és az üdülésnek szenteli. Eppen ezért nem megy el az interparlamentáris konferenciára sem, ahova az osztrakei magyarok hívták.

— Anarchia Versecen. Versecről jelentik: A tegnapi városi közgyűlésen megbukott Hegen Reinhold pángermán bizottsági tag és tarsai nagy botrányt provokáltak. A pángermanok ellepték a karzatot és folytonosan megzavarták a tanácskozást. Kevesbé mult, hogy a gyűlésen verekedés nem támadt. A pángermán bizottsági tagok folytonosan közbekialtottak, oktatlanul interpelláltak, majd pedig Daniel Tibor báró főispánt durván szidalmazták. A főispán a karzatot kénytelen volt kiüríteni. Amikor az új törvényszék telekátengedéseről tanácskoztak, Hegen Reinhold bukott képviselőjelölt olyan botrányos módon viselkedett, hogy elakarták távolítani a teremből, ő azonban a kivezetetés előtt híveivel együtt elhagyta a közgyűlést. Speitz főjegyző, Gyorgyevics fakeskedő és Friedrich meszáros között rendkívül heves, csaknem tetlegességig fajuló incidens volt. Versecen azt hiszik, hogy a fölfordult állapotokat a legközelebb kinevezendő királyi biztos tudja csak helyrehozni.

— Szerencsétlenség a hadgyakorlaton. Bambergből jelentik: A 2. számú német lovasezred tegnapi lövőgyakorlatán rémes katasztrófa történt. Az ezred ágyúkkal gyakorlatozott és a gyakorlótér elzárására kirendelt tábori tüzérezred egyik századát ágyulövés érte. Egy tüzérrögtön meghalt, kettő halálosan megsebesült. Nyolcan könnyebb sérüléseket szenvedtek.

— **Pusztító földrengés.** *Konstantinápolyból* jelentik: Kisázsiaiból pusztító földrengésekről érkeznek hírek. *Erzerum* és *Diarbekr* városokat egészen rombadöntötte. Több mint 1500 ház hever romokban. Egész utcák dőltek halomba; mindkét városban sok a halottak és rengeteg a sebesültek száma. A lakosság a szabadban táborozik. A kitört pánikot nagyban növeli, hogy a szomszédos *Digha*-ban kiütött a kólera. A járvány a várost csaknem egészen elpusztította. A földrengés hatása Olaszországban is érezhető volt.

Rómából jelentik: Gallinában, Milicóban és Miletóban is érezték a föld hullámos mozgását. Az utóbbi helyen az obszervatórium készülékei megrongálódtak. Az erős rengést 3 kisebb lökés követte, amelyeket azonban csak a készülékek jeleztek.

Reggio di Calabriából jelentik: Reggel 3 óra 15 perckor három erős földrengést érezték. A lakosság a szabadba menekült. Ideérkezett jelentések szerint Messinában, Geraceben és Monteleoneban szintén heves földrengések voltak érezhetők. Eddig kárról nem érkezett jelentés.

— A letartóztatott aradmegyei jegyző. Megírtuk lapunk mai számában, hogy *Zorád János* volt aradmegyei jegyzőt a fővárosi rendőrség letartóztatta. A letartóztatás okáról ma a következőkről értesítenek bennünket: *Zorád János* a kilencvenes években, körülbelül 1902., vagy 1903-ig *Galsa* községnek volt jegyzője. Nagyon rendellen, iszákos ember volt, aki szép vagyonát teljesen eldorbézolta. Pedig a feleségével is szép hozományt, mintegy harmincezer koronát kapott. Mikor aztán a vagyonának nyakára hágott, elvált a feleségétől és vadházasságra lépett egy parasztnővel. Közben az irdájában több szabálytalanságot észleltek, ami miatt fegyelmit indítottak ellene. *Zorád* nem várta meg a fegyelmi eljárás végét, hanem szeretőjével együtt kiszökött Amerikába. Utóbb aztán kiderült, hogy a szökésnek nem a fegyelmi eljárás varható eredménye, hanem ennél sokkal súlyosabb dolog volt. *Zorád* ugyanis egy peres ügyben a tőle és anyjától lefoglalt zálogtárgyakat eladta, amiért az ügyészség *sikkasztás* címén köröző levelet adott ki ellene. A *galsai* fegyelmi ügy ránézve felmentéssel végződött, sikkasztásért azonban most egy véletlen folytán mégis az igazságszolgáltatás kezét közé került.

— Ifjabb *Tisza István* feljelentése. Kassáról jelentik: Érdekes feljelentés érkezett tegnap a kassai rendőrséghez. A feljelentésben *Tisza István* gróf huszárnőkéntes azt adta elő, hogy *Miskolcra* sürgőnyt küldött *Girsik Gábor* kassai automobiltulajdonos-vállalkozónak, amelyben felkérte, hogy a reggel 9 óra 30 perckor Kassára érkező vonathoz egy autót küldjön, amelyen a gróf *Szepesolaszita* szándékozik utazni. Az automobil meg is jelent az állomáson, *Girsik Gábor* azonban kijelentette *Tisza István* gróf előtt, hogy csak úgy hajlandó a gépkocsit az utazásra átengedni, ha a gróf az auto teljes értékét: tizennyolcezer koronát megfizeti. *Tisza István* gróf vadászjegyével igazolta személyazonosságát, *Girsik* azonban azt mondta, hogy neki nem okmányokra, hanem pénzre van szüksége. Ilyenformán a gróf elkésett *Szepesolaszita* utazásáról és most feljelentéssel fordult a kassai rendőrséghez *Girsik* ellen, még pedig „zsarolás” címén. A rendőrség ez ügyben eljárást indított.

— Halálos szerencsétlenség Gyulán. A békésmegyei új kórház építésénél, mint Gyuláról táviratozzák, halálos szerencsétlenség történt. A sebészeti pavillonnak vastetonból készült menyezete leomlott és 7 munkást maga alá temetett. *Haktra Tódor* 30 éves napszámos meghalt. *Szabó Ferenc* még a romok alatt van; a többiek súlyosan megsebesültek.

— Az aradi téglagyár új igazgatója. Az aradi gőztéglagyár részvénytársaság üressében levő vezérigazgatói állását a közel jövőben betöltik. Az új igazgató *Priegl György*, a lédeci cemenárugyár igazgatója lesz, akit kiváló szakeberrnek ismernek s aki nemcsak a vállalat vezetője, de a társaság igazgatóságának is tagja lesz.

— *Despót György* falujában. Jelentették lapunkban, hogy a temesvári ügyészség szabadlábra helyezte *Despót Györgyöt*, akit a délvidéki kilenczeres gyilkosság vádjával tartóztattak le Németországban és hazahoztak. *Despót György* szabadulása után azonnal hazament Fűskútra és bár felesége és anyósa is ott lakik, apja házában szállt meg. *Despót* szombaton késő este érkezett meg Fűskútra, úgy, hogy megérkezésének híre csak vasárnap terjedt el a községben. A lakosság oly fenyegető magatartást tanusít *Despót* iránt, hogy az jobbnak látja elhagyni faluját. Kért is már a maga számára kötött utlevelet és azzal a közeli napokban vissza fog utazni Németországba.

— Az elrejtett ékszer. New-Yorkból jelentik: Párisból azt jelentették a new-yorki hajóállomásnak, hogy a *Mauritania* hajón Amerikába érkezik *Reinhold* bankár felesége, aki elrejtette 300 ezer korona értékű nyakékot, hogy vámtól ne kellessen fizetnie. A vámrők a megérkezett urinót teljesen levetkőztették. De nem találták meg nála az ékszert. Az egyik őrnagy gyanus volt, hogy a hölgy nagy hajfenátot visel. Megvizsgálták a haját és abban elrejtve megtalálták a drága ékszert.

— Nagy katasztrófa egy árucarnokban. Londonból jelentik: Lancasterben egy nagy áruház elárúsító csarnokában beszakadt az üveg tető. A csarnok éppen tömve volt elárúsító nőkkel és vevőkkel. Nagy pánik keletkezett. Asszonyok, gyermekek véresen hevertak a tető romjai alatt. A halottak száma meghaladja a huszat, a sebesülteké a kétszázat.

— Új palota a főtéren. A *József főherceg* ut, különösen annak a *Kessuth-szobrot* övező része, ugyszólván rohamosan szépül s illő folytatását alkotja a már kifejlődött *Andrássy-tér* nek. Legközelebb, amint értesülünk, a *Bing Ede* bormagykereskedő cég a *József főherceg* uton levő földszintes háza helyén díszes külsejű kétemeletes palotát építtet. Az építkezést a jövő év elején megkezdik.

— A kis plagizátor. A „Nagyszőlős és Vidéke” a minap verset közölt a tárcarovatában. A címe ez volt:

„Ó hozzá!”

Majd következett a vers, amelynek két első sora egész egyszerűen így hangzik:

„Még nyílnak a völgyben az őszi virágok,
Még zöldel a nyárfa az ablak előtt...”

és tovább az egész *Petőfi-vers*. Aláírás is volt a költemény alatt:

„Itt: Mici.”

Az egésznek pedig méltó folytatása van a lap másik oldalán, a szerkesztői tizenetekben. Szórol-szóra ez:

„Mici. Versét mai számunk tárcarovatában közöljük. A mint látja, megütötte a mértékűket. Várjuk a többi.”

— Égi tűnemény Borossebesen. Tudósítónk írja: Tegnap este, néhány perccel 9 óra előtt gyönyörű égi látványban volt része *Borossebes* és környéke lakosságának. Egy másodpercig látható holdtányérnyi nagyságú izzó égitest tűnt fel, mely 3–4 másodpercig fokozatosan az egész láthatárt nappali fénnel világította be, ezután szétrobbant és mint számtalan hulló csillag, nyugati irányban eltűnt.

— Az orvoskongresszus hölgybizottsága. A szeptember 8-án tartandó orvoskongresszus sikerén nemcsak a helybeli orvosok buzgólkodnak fáradhatatlanul, hanem a siker érdekében segítőtársakul hívják az orvosok feleségeit is, akik bizonyára örömmel fognak közreműködni a kongresszus minél impozánsabbá tételén. A rendező bizottság ugyanis mai ülésén elhatározta, hogy egy hölgybizottságot alakít, amelyben való részvételre valamennyi helybeli orvos feleségét felkéri. A hölgybizottság elnökségét *Issekutz Lászlóné* volt szíves elvállalni. A hölgybizottságnak a kongresszus alkalmából igen fontos szerep jut, mert a kongresszusi tagok nagy része feleségét is magával hozza. Megállapította már a rendezőség a menyházai kirándulás részleteit is. E szerint a megérkezés után villásreggeli lesz, ami után a vendégek a fürdőtelepet tekintik meg. Fél két órakor lesz az ebéd, amikor, mint az egész menyházai kiránduláson, a kongresszusi tagok *Wenckheim gróf* vendégei lesznek. Menyházán a vendégeket a főszolgabíró és az uradalmi felügyelő fogja köszönteni.

— Légihajó Zemplénben. Sátoraljsajbelyről írják, hogy ott a napokban gróf *Irianyi Ottóné* kistölgyesi uradalmának határában egy légihajó ereszkedett le, minden fenakadás és segítség nélkül s az ördögös masinából 4 porosz ur szállott ki. *Georg von der Borm* — breslaui egyetemi tanár — légihajóvezető, *Damekvoort dr.*, breslaui egyetemi assistens, *Erich Bohn dr.*, a német keleti repülési hivatal elnöke és *Hanke Ottó* magánzó. A harcasi erdővezetőnél töltötték az éjszakát és másnap Nagybereznáról vonaton — légihajóval együtt — hazájukba visszautaztak. A légi utasok *Breslauban* szálltak fel és *Krakau* mellett *Jaroslávnak* repültek, ennét aztán — északi szelet kapva — egyenesen délnek repültek és amint átmentek a beszkidéken, az első falu (*Harcos*) határában akartak leszállni, de egy hirtelen kerekedett forgószél 2000 méteren felül felhajtotta őket úgy, hogy csak nagynehezen sikerült nekik leereszkedni és kiszállani.

— Mire jó az idegesség. Kolozsvárról jelentik: Rövid idővel ezelőtt egy alacsony, szőke, tömzsi, jól táplált ur jelentkezett az elmegyógyintézetben. *Marosvásárhelyről* jött, a politikai viharok fészkeből és elhelyezést, gyógykezelést kért az elmegyógyintézetben. Az alacsony és szőke, sőt jól táplált ur nem tévedett agybeli állapotát illetőleg, mer. egy heti itt tartózkodás után már hivatalos bizonyítvánnyal utazhatott haza, olyan bizonyítvánnyal, amely arról szólt, hogy az önként jelentkező férfi megtehető mértékben idegbajos. Ő maga — akinek neve *Balogh Sándor dr.*, foglalkozása *Maros-Torda vármegye aljegyzője* — azzal indokolta idegbajossá váló nyilvánításának szükségességét, hogy a marostordai viharok elől nyugodtabb helyre akar vonulni. Nem akarja most se jobbra, se balra magát exponálni. Lokább viszi haza a bizonyítványt és produkálja illetékes helyen.

— Orvosi hír. *Székely Inigó* fogorvos külföldi útjáról haza érkezett és praxisát a mai napon újból megkezdte *Aradon*, *Széchenyi u.* 2. számú lakásán.

— Halálos légycsipes. Wald Mátyás negyvenkét éves kisbecskereki gazdálkodó három nap előtt a mezőn dolgozott. Munka közben jobb karján megcsipette egy légy. Nem nagy fontosságot tulajdonított a csipésnek, amely pedig intenzív fájdalmat okozott neki. Eszére már megdagadt az egész karja és ekkor hozzátartozói beszállították a temesvári kórházba. Megállapították, hogy a szerencsétlen embert egy mérges légy csipte meg és azáltal vérmérgezés állott be. Karját amputálni kellett, de már késő volt. A mérges anyag átjárta egész szervezetét és Wald ma éjszaka iszonyu kínok között meghalt.

— Elhunyt operaénekesnő. Bécsből jelentik: Schléger Antónia, a bécsi udvari opera énekesnője ma 50 éves korában meghalt. A Karl theaterben kezdte pályáját s mint kardalosnő, később a Hofoperhez került, melynek éveken át úrnepes tagja volt. A király több ízben kitüntette elismerésével.

— Leiningen szobrára. Az aradi tizenhármak egyikének, Leiningen Károly grófnak szobrát állítanak Borsajenőn. A szoborbizottság kérésére Seged város tanácsa a szobor költségeihez száz koronával járul hozzá.

— Az érzékeny segédszerkesztő. Élt nemrégén még Nagyváradon egy szerény napidíjas tisztviselő, aki véletlenül bekerült valamelyik lap redakciójába voluntérnak. Szerény, esendős ifjú volt ő — a neve Harkányi Béla, — de lobogott benne az ambíció, hogy valamikor újságíró legyen, aktív, tevékeny, tekintélyes újságíró, aki diktál mindenkinek, aki itél elevenek és holtak felett. Mit tesz isten? A fiatal titánt a hivatalszobából elvitték a Debrecen szerkesztőségébe. Működésével, vad energiával fogott hozzá új pályájához s néhány hónap alatt a Debrecen segédszerkesztője lett. És most nagy fiú, most tekintély, most retenthetetlen; hogy milyen retenthetetlen, arról ő maga nyilatkozik abban a felezőbeszélésben, amelyet tegnap lapjában közölt, mondván:

Kérem azt az „urat”, aki péntek délután fél öt órakor a városháza lépcsőházában a lábomra hágott és bocsánatot nem kért, tudassa velem a nevét.

Harkányi Béla,
segédszerkesztő.

Elképzelhetjük, hogy a debreceniek milyen tisztelettel néznek az érzékeny lovagi lelkű Harkányi Béla segédszerkesztőre. Persze, persze, ha szilvafakorában ismerték volna.

— Elgázolta a vonat. Temesvárról jelentik: Tegnap este nyolc órakor a Bázisról Temesvárra befutó tehervonat nyílt pályán egyszerre megállt. A Püspök-híd és a Balvárosból a Józsefvárosba vezető úton levő váltó közötti pályán egy ember feküdt a síneken. A tehervonat rendes sebességgel haladt a pályán, amikor egyszerre a mozdonyvezető vezetőrázó kiabálást hallott s érezte, hogy egy idegen test került a kerekek alá. Erre azonnal ellengőzt adott s a vonat megállt. A tehervonat személyzete gyorsan leugrott a vonatról s a mozdony mögött borzalmas látvány meredt feljűk. Egy ember eszméletlenül feküdt a sínek mellett s míg bal karja az egyik sínre laposra volt gázolva, addig feje több helyen véres volt. A szerencsétlent hamarosan felsegítették s az időközben megérkezett mentők a kórházba szállították. A súlyosan megsérült embert Nieszner Antalnak hívják. Párdányból jött Temesvárra, hogy meglátogassa itt lakó leányát. Szombaton este jól beszeszelt állapotban a jelzett tájra tévedt, ahol lefeküdt a sínek mellé, bal karját pedig rátette az egyik sínre. Ilyen helyzetben érte el a robogó vonat. A szerencsétlen ember karját még az éj folyamán amputálták. Tekintve, hogy ezenkívül koponyája is megsérült, állapota nagyon aggasztó.

— Legtöbb kényelmet az iskolakönyvek beszerzésénél Kerpel Izsó könyvkereskedése nyújtja azáltal, hogy a város e legtagasabb és már óriási méreteinél fogva is látványosság-számba menő impozáns, nagy üzlethelyisége kikerülhetővé teszi a fullasztó hőségben való, néha órákig tartó szorongást és várakozást. Megfelelő számú megbízható kisegítő személyzet folytán pedig bárki 5-10 perc alatt kényelmesen elintézheti könyvbizottsági szükségletét. 3367

— Tanszerkiállítás nyitva reggel 8-tól este 8-ig, Weisz Leó könyv- és tanszerüzletének telemeleti helyiségében. Megtekintése díjtalan.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban augusztus hó 30-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Milositz Béla vasuti tisztviselőnek Béla nevű fia, Deák Mikály napszámosnak Ilona nevű leánya, Antal Gáspár mozdonyvezetőnek Mihály nevű fia és Mária nevű leánya (ikrek), Riszterer Rezső vendéglősnek Róza nevű leánya, Gavrilovics Béla asztalosnak Ilona nevű leánya, Kis Pál vasuti szerelőnek Péter nevű fia, Kornis Gusztáv mozdonyvezetőnek Irén nevű leánya, Gubenyács András máv. hivatalnoknak Gizella nevű leánya. Meghalt: K. Szabó Lajos 17 éves fiú, Bökönyi Eszter 2 hónapos leány, özv. Szelezsán Emánuelné 65 éves napszámosnő, özv. Brandeis Jakabné 85 éves magánzónő, Weisz Béla 7 éves fiú, Róth Magdolna 6 hónapos leány, Vandracsák Károly 54 éves cserepező mester, Kervenics József 72 éves magánzó, Gödér Erzsébet 23 éves cseléd. Házasságot kötött: Boksa Péter kőműves Bona Enthymiaival, Gaborai Lázár kőműves Zamanzerin Máriaival, Batyáni Mihály kőműves Kirnag Juliannával, Burger Ferenc tanító Csatlós Máriaival.

— Felsőbb leányiskolai növendékek igazgatósága által előírt tankönyvek Klein könyv- és reskedésében kaphatók. 6851

— Üzlet mint látványosság. Arad város lakott üzleti életébe új színt, világvárosi jellegű hozott az Arad-Csanaai-Gazdasági Takarékpénztár monumentális, Arad város legszebb palotája. Ez új palotában már megnyílt Singer Sándor agilis modern kereskedő látványosság számba menő női divat és kelengye áruháza. A divat legújabb szenzációját művészi elrendezésben pompáznak a párisi mintára készült kirakatokban és bent az áruházban meglepi a látogatót az előkelő ízlés és művészi gondtal megkonstruált berendezés. Fehér tónus dominál a hatalmas méretű áruházban, művészi faragványú arkádok húzódnak végig a terem felső részein, melynek oszlopai alatt vannak elhelyezve a raffiniált ízlésű divatcikkék, a fantázia ragyogó megnyilatkozásai. Singer Sándor új divat-áruháza mint látványosság is a legvonzóbbak egyike és mint divatirányítót méltán illeti meg a világvárosi jelző. 3164

— Szeptember hó 3-án, szombaton nyílik meg Deutsch Sándor táncintézete az Ipartestület dísztermében, melyre beiratkozni már most lehet Bercsényi Miklós-utca 18. sz. alatt. Külön kereskedő-, diák- és iparos-kolon. Külön órák úgy hánál, mint a táncintézet helyiségében. Szeptember 4-én, vasárnap délután és este összerendezési összejövetel. Szíves pártfogást kér Deutsch Sándor, okl. táncitanító. 8147

— Francia likörök legbiztosabb készítésére. — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

— Az átutazók figyelmét tisztelettel felhívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasuti állomásnál nem a csomagszállító részvénytársaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

A kiváló bőr- és lithiomas gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségeknél, köszvényes, cukorbetegségnél, vörheny és hurutos bántalmaknál különösen hatásos.

Természetes vasmentes szódavíz.

Kapható ártárványkiosztóhelyeken és gyógyszertárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szalay-Lippóti Salvator-Forrás-állomás, Budapest, Budapesti k. 2.

TARKASÁGOK.

★

(Az istálló.) Egy aradi külvárosi házban nézett lakást a napokban egyik kifizetésű, de vidám természetű hivatalnok. A kétszobás lakásért a háziur 1800 koronát kért. A hivatalnok az első pillanatban dühöngeni szeretett volna, de meggondolta a dolgot és komoly képpel ezt kérdezte:

— Aztán van istálló is ehhez a lakáshoz?

— Istálló? — kérdezte a háziur — az nincs; de minek önnek istálló. Vannak talán lovai?

— Nekem nincs szükségem istállóra, — felelte a hivatalnok — de annak a marháknak kell, aki ezért a lakásért megad 1800 korona bért.

(József főherceg és a szikszói paraszt.) Megírták a lapok, hogy József főherceg katonai szemlést tartott Szikszón, ahol most több ezred tart hadgyakorlatot. Egy Papp Mihály nevű gazda házában fogadta a fenséges ur a tisztet. A gazda udvarán sok paraszt ember is összegyűlekezett, akiket József főherceg barátságosan szólított meg.

— Voltál-e már katona — kérde az egyik jóképű fiutól.

— Még csak most kerülök sor alá.

— No, akkor huszár leszel!

Az egyik parasztember csak hebegve tudott válaszolni József főherceg megszólítására, a másik kibökte, hogy:

— Hát csak megvolna a termés, tekintetesen, érdemes uram, de nagy az adó.

(Adókvető vérbíró.) Tudvalevő, hogy egy hét óta a Weitzer-utcai polgári iskolában vérbíró ülésezik. Adókvető bizottság a neve akkor, amikor nem működik és azokra nézve, akikre a működése ki nem terjed. Azok a szerencsétlenek, akik a sors mostohasága folytán elébe kerültek, rettenetes dolgokat mesélnek róla. A bizottság tagjai mielőtt elindulnának, óvatosan kikapcsolják a szívüket és otthon hagyják. Nehogy meglágyuljanak. Ennek következtében rémes jelenetek játszódnak le a bizottság előtt.

A napokban egy szerencsétlen adózó került eléjük, akinek az adóját minden három évben a duplájára emelik azzal az indoklással, hogy aki hat gyereket el tud tartani, annak nem okoz nehézséget az állam eltartása sem. A szerencsétlen hiába tiltakozott, hiába kapálódzott. Most megint rászórtak vagy ötven korona adóelőbbletet. A kétségbeesett ember végső argumentumként előrántott egy Browning revolvért és ráfogta a bizottságra.

— Ha nem szállítják le az adómat, hát agyonlövöm az urakat, aztán magamat is. Enn leszek a Molnár József utóda.

Erősen tévednek, ha azt hiszik, hogy a bizottság tagjai csak egy csöppöt is megijednek. Ellenkezőleg. Nyugodtan ültek a helyükön és az elnök hidegvérrel szólt rá az adóalanyra:

— Miután önnek ilyen luxus-cikkre is telik, mint a revolver, a bizottság az adóját még husz koronával felemeli.

TANÜGY.

(—) A helyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Babescu Viktor breznóbányai állami polgári iskolai rendes tanárt hazaoló mánósgben a nagyszabeni állami polgári iskolához áthelyezte.

(—) Kessler Izabella-féle magán elemi iskolában a beiratások szeptember elsejével kezdődnek. Jelentkezni lehet Eötvös utca 18. sz. 1. emelet. 3260

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

F. S. Köszönjük. Máskor is szívesen fogadjuk.

B. Alkalmilag sorra kerül.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— Változás egy aradi részvénytársaság igazgatóságában. A hivatalos cégjegyzék központi értesítője közli, hogy Goldschmidt Sándor az Aradi vasipari részvénytársaság igazgatóságából kilépett és helyébe igazgatósági tagnak Kneffel Lajos szénnyagkereskedő jegyeztette be.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, augusztus 23.

Hiába várunk kiadás csapadékot, nem kapunk, sőt — különösen 1—2 napja — a hőség nagyobbodott.

A csépléssel azt mondhatni, hogy ma már általában elkészültek és bizony az eredmény a hozzá fűzött várakozásnak nem felel meg teljesen.

A gabonaüzlet irányzata szilárdabb lett.

Eladásra került:

4500 mm. uj-buza	8 80—9 40
500 mm. uj-rozs	6 50—6 60
200 mm. uj-árpa	6 20—6 40
100 mm. uj-zab	7 00—7 20

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távírti tudósítás.

Budapest, augusztus 30

Amerika 1/4-el magasabb. Kínát, vételkedv korlátozt, 20 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilonként számítottak:

	DÉN	2 óra
sávlat	sávlat	sávlat
Buza 1910. októberre	9 82—9 83	9 88—9 89
Buza 1911. áprillisa	10 09—10 10	10 16—10 17
Rosé 1910. októberre	7 27—7 28	7 32—7 33
Zab 1910. októberre	7 79—7 80	7 82—7 83
Tengeri 1911. májusra	5 77—5 78	5 79—5 80

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távírti tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Aug 30.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	8 70—8 80
76	8 80—8 90
77	8 90—9 00
78	9 05—9 10

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos uj	8 60—8 70
Rosé uj	6 50—6 55
Árpa uj	5 80—5 90
Zab uj	6 70—6 80
Tengeri régi	5 50—5 55

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Aug. 30. —

Magyar aranyárjárdék 4%	112.—
Magyar koronajárdék 4%	91.90
Magyar koronajárdék 5 1/2%	82.75
Magy. földterh. kötvény 4%	92.—
Horvát-szlavon földterh. kötvény	93.50
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	223.—
Tiszasab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.50
Osztrák járadék papírban	93.50
Osztrák járadék esztiben	97.50
Osztrák járadék aranyban	116.—
Osztrák koronajárdék 4%	93.50
1860. évi osztrák államsorsjegy	171.—
Osztrák-magyar bankrészvény	18.65

Magyar hitelbank-részvény	862.50
Osztrák hitelintézeti részvény	866.75
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	752.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.07
Német birodalmi márka	117.42 1/2
London vista	240.35
Páris vista	95.20
20 márkás arany	28.48

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Aug. 30. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig — rjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 143—44 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 143—150 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 156—160 fillérig.

Sertéselésztszám: aug. hó 26. napján volt készlet 36698 darab, aug. 27. napján folhajtatott 131 darab, aug. 27. napján elszállított 99 darab, aug. 28. napjára maradt készletben: 36725 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata kellemes.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. aug. 31-én, szerda:

1. Crichton Richard, az angol komikus. Humoros. — 2. Svéd dragonyosok. Látványos. — 3. Indián bajnok regénye. Dráma. — 4. Sok hüho a burgonyáért. Humoros. — 5. Rendőraktyák gyakorlata. Látványos. — 6. A jövő század regénye. Humoros. — 7. Velencei tűzoltóság. Látványos. — 8. A tűzhely. Dráma.

Előadások 7 óráig kezdve.

Helyárak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fill.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrárszda.

NYILTTÉR.

Özv. Vandraesek Károlyné, szül. Tokár Jozsefin, mint hitves a maga, úgy az alólítottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megérintett szívvel szomorúan jelenti a felejtethető gondos jó férj, szerető és a nagyatyja, após, unokatestvér, sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

Vandraesek Károly,

nagyiparosnak és az Aradi Magyar nyelvterjesztők-egyesületének örökös tiszth. alelnökének,

folyó évi augusztus hó 30-án, reggeli 6 órakor, életének 54-ik és boldog házasságuk 35-ik évében, rövid szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest jobblétre szenderült.

Az Istenben boldogult drága halott földi maradványai f. hó 31-én, d. u. 5 órakor fognak az E.-Választó-utca 62b. számú saját házból, a római kat. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a helybeli alsó temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise-áldozat az elhunytnak lelki üdvéért szeptember hó 1-én d. e. 9 órakor fog a főt. minoritátyák szentegyházában az egek Urának bemutatattatni.

Legyen a hant könnyű kizsenedett peral felett!

Arad, 1910. aug. hó 30-án. 3243

Vandraesek Igné és neje szül. Schönfeld Mariika gyermeke és manya. Vandraesek Pistuka unokája. Özv. Klein Jánosné szül. Tokár Helen sógora, gyermekeivel. Mánics Ferenc és neje, Mánics Flórian és neje, Mánics Gyula és neje, Novotny Ferenc és neje szül. Mánics Teréz, Barna János és neje szül. Mánics Jozsefin, unokatestvérei, unokahugai és nevelt gyermekei és az összes rokonság.

Varga Imre első temetésrendező-intézete Arad, Andrássy-tér 13.

Telefon nappal 37. Éjjeli szolgálat telefon 788 sz.

Próbakísaszonyynak

egy fiatal

3360

ügyes leány

ki a varrásban jártas
azonnal felvétetik.
Deutsch Testvéreknel

TELEFONSZAM: 991.

TELEFONSZAM: 991.

Villamos motorok és dynamók

legolcsóbb beszerzési forrása

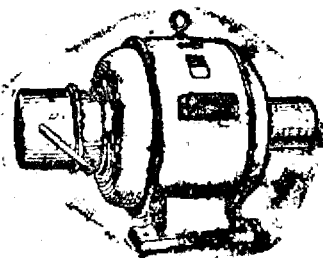
Hinterseer és Barth

elektrotechnikai gyárj

2747

Temesvár-Józsefváros, Rózsa-utca 47.

Gyártmányunk
előnyei:

Magas hatásfok,
golyós csapágyak, ke-
vés áramfogyasztás.
Elválljuk bár-
mely gyártmányu
villamos motor és
dynamógép szak-
szerű és gyors ja-
vitását.

Szállítunk kisiparosok részére teljes gépterendezéseket, előnyös fizetési feltételek mellett. — Költségvetés és árjegyzék kíváncsiakra ingyen és bérmentve.

Kérje csak a valódi

Kiváló tolelt szert.

2691

Szárazos esztendőnél használatban.

A bőrt puhává, fehérté és egyben ellenállóképesé teszi a kellemetlen időjárás ellen. Csakis a valódi 15, 30 és 75 filléres dobozokban. Valódi Kaiser Brand-Szappan 30 fill. Tola-szappan 40 fill.

GOTTLIEB VOITH Wien III/1

Kapható: Vojtek és Weisz, Färber Testvérek, Dürr Kocsárd és Schäffer Benjáminnál.

SZÉKELY-SELTERS

AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTŐ
AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA.

idült gyomorbajok és az emésztő szervek hurutos bántalmainál nélkülözhetetlen. Az emésztést elősegíti és az étvágyat fokozza.

Aradon képviselő és nagybani raktár: Kardos Miklós, telefon 647. Kapható: Daimel Lajos, telefon 98. Dürr Kocsárd, telefon 130. Éles Ármia, telefon 44. Färber Lajos és Testvére, telefon 311. Nagy Farkas, telefon 268. Ehrenfeld Ignác stb. ségeknél és minden jobb vendéglőben és kávéházban. 6785

Ingusz I. és Fia

Andrássy-tér 16. s Weitzer J.-u.

Uj tankönyveinket előre költeltük be és ezáltal vevőinket megkíméltük a kötéssel járó fáradság és idővesztéstől.

: Antiquar : iskolakönyvek

hatósági orvosi felügyelet alatt fertőtlenítve.

Uj
iskolakönyvek
az összes helybeli tanintézetek
részére.

Nagy raktár
mindkét üzletünkben
Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedése.
Iskolaszerekért az országos
tanszerkiállítás on kitüntetve

Alkalmi vételek és eladások ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legmagyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órás és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagyabb árban megvételek vagy más tárgyakra átcsereztetve
TELEFON 438 TELEFON 418

A Z

„Aradi Zenede“

78-ik évi tanfolyamára

szeptember 1-én

kezdődnek a beiratások.

Tanszakok: zongora, cimbalom, hegedű, gordonka, valamennyi fuvóhangszer, valamint magán és karének. 3268

Arad, 1910. aug. 28.

Az igazgató:

Krispin József.

Nemesfajú

görög és sárga

dinnyéit

ajánlja

3186

Hámory gazdaság

Arad, Deák Ferenc-utca 3.

Sárga dinnye, kosár csomagolásnál kilónként 16. fill.

— Csomagolás önköltségen 5 kilós postakosár, 2 kor. frankó.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós főle Aragalin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér. 421

Szab és kézizzadás

azonnal és teljesen elmulik ha az izzadó részre „Peppo“-al eceteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a polosának még a pórtit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depillor“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnövekedés alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt 1 korona.

Jdeális

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER“. A világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszerházban ARAD, Andrássy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Ajánlja dusan felszerelt raktárát a legmodernobbi
női-, férfi- és gyermekcipőkben,
 valamint 2001
 uri fehérneműekben és divatcikkben.
 Nagy választék, Tennis-, torna- és fiú-cipőkben.
 Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.
 Telefon szám 785. Telefon szám 785.

József főherceg-ut 3. (A Kossuth-szoborral szemben)

APRÓ HIRDETÉSEK.**Abonenseket, iskolásfiakat**

telfes ellátásra elfogad Kohn Adolfné
Petőfi-utca 6. sz. 8080

2 hold szőlő

Paulson, a motor és vasuti állomással szemben, szép fekvésénél fogva nyaraló építésére felelő alkalmas, természettel együtt általam eladó. Dr. Schwarz Jenő, Aradon. 8125

Törhetetlen

uborkás és befőttes üvegek legjutányosabban kaphatók Fischer Mór üveg és porcellán üzletében Arad, Andrassy-tér 20. Telefon 568. sz. 8191

Keresek

október 15-re korcsmát vagy vendéglőt bérbe vagy elszámolásra. Regyis Pál korcsmáros Seprős. 8273

Keresek

női alkalmazottat irodai és egyéb munkálatokra. Bonnet 4 éves leánykához. Bővebbet a kiadóhivatalban. 8286

Keresek

egy fiatal fűszeres vagy vegyész segédt szeptember hó 16-iki belépésre. pályázók küldjék ajánlatukat Grosz Simonhoz Vulkán. 8327

Üzlethelyiség

kiadó Deák F.-u. 40. szám, Vass szállodával szemben. 8335

Egy iskolás lányt

teljes ellátásra elfogadnék, oktatásban és zongora tanításban részesülne. Cím a kiadóban. 8336

Lampion, Confetti

legolcsóbb árban. Crépe papírok a legdivatosabb színekben. Nyári Olvatalbum 60 fillér Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon 517. Ugyanott intelligens elárusító felvétetik 871

Fiatal vaskereskedő segéd

ki a német és román nyelvet bírja, azonnal beléphet Molnár Gyula vaskereskedésében, Lippán. 2365

Egy ügyes csomagoló leány

azonnal felvétetik Rozsnyay gyógyszerárban. 8358

Házvezetőnőnek

ajánlkozik özvegy intelligens urinő. Öreg házaspárhoz avagy magányos urhoz is elmegy. Esetleg gyermekek felügyeletét is elvállalja. Cím a kiadóban. 8354

2 diák

vagy más fiatalember teljes ellátást nyerhet, külön tiszta szobában József főherceg-ut 1., a városházával szemben. Bővebbet a házmesternél. 8282

Az Izr. fúinternátumban

még két gyermek felvétetik. Szintügy gyenge és bukott gyermekek két osztályt is végezhetnek. Arad, Chorin Áron-u 1. sz. 8351

Vidéki fogyasztási szövetkezet

keres óvadékképes keresztény üzletvezetőt, ki a fűszer-, vas- és rövidáru szakmában jártas, a román nyelvet bírja, azonnali belépésre. Ajánlatok „Megbízható” jelíggel a kiadóhivatalba kéretnek. 2741

Kész talicskák

nagyban és kicsinyben, vasalva vagy anélkül olcsón kaphatók. Viszont elárusítók kedvezményben részesülnek. Geiszel jármű- és faárugyár Miksa-utca 2—8. 2505

Balla Frigyes

polgári iskolai rajztanár magán festő-iskolája (Kápolna-utca 6. sz.) szeptember 5 én ismét megnyitlik. Bővebbet ugyanott d. u. 2—4 óráig. 8320

A cigarettazik

használjon Progress szírvarkahüvelyt, 100 drb. 28 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Tankönyvek

(ujak és használták) legnagyobb készlete. Minden iskolakönyv használhatóságáért szavatolok. Pontos kiszolgálás vidékre is. Füzetek, körzők és egyéb tanszerek előírás szerint. 90.000 kötetes kölcsönkönyvtár és 80.000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Kerpel Izó könyvkereskedése Aradon. 525

Kereskedősegéd

kerestetik vidéki vegyeskereskedésbe azonnali belépésre. Román nyelv ismerete kívántatik. Ajánlatok „Vidék 50” jelíggel a kiadóhivatalba kéreik. 2938

Kossuth-utca 40. szám alatt

ujjonnan épülő házban modern lakások kiadók november 1-re. Bővebbet Matuschek J. és Fia üzletében. 8104

Boroshordók

100-tól 800 liter űrtartalommal teljesen jókarban eladók egyenként is. Nádor-utca, sörraktár. 3272

Egy két szobás lakás

üres vagy butorozott, kerestetik. Cím a kiadóban. 8261

Több mint 600 vagyonos hölgy sürgősen férjhez ohajt menni. Tekintet nélkül foglalkozásukra és vallásukra, csakis olyan urak jelentkezzenek — a vagyontalanok is — a kiknek komoly a nősülési szándékuk. L. Schlesinger, Berlin 18. 676

Angol**bőr butorok**

készítését a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben és a legolcsóbb árban készítjük. — Hazai és külföldi angol és német, sima és antik bőrből, stb.

Rajzokkal és bőrmintákkal, melyek most érkeztek, megkeresésre szívesen szolgálunk. 8076

Városi és megyei telefon 132. Szállítunk teljes lakberendezéseket a legújabb stílusban.

Kitűnő tisztelettel

Berán Antal és Fia

butorraktára

Forray-utca. Gróf Hunyady-ház.

Telefon sz. 789. — Telefon sz. 789.

Lakás tisztítási vállalat

Elvállalok parkettás lakások tisztítását és tisztántartását. Ablak, csillár és kilincsek tisztítását. Téli ablakok felrakását. Szőnyegek porolását, irodák, cukrászdák és kávéházak tisztántartását. Tüzelőanyagok lakásba való s. állítását. Videki munkák gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 8361

Maradok kiváló tisztelettel

Lovas Károly,

lakás és ablak tisztítási vállalkozó

Mihály-utca 86b. (Saját ház.)

17610—910.

Hirdetmény.

A Sarkad és Erzsébetváros csatornázására vonatkozó részletes feltételek X. pontja szerint a házi csatlakozások létesítése a munkálatok tartama alatt egyedül a vállalkozónak joga és kötelessége, vállalkozónak kötelessége azonban a háztulajdonosokkal még ideje korán érintkezésbe lépni, hogy a csatlakozási darabok nem utólagosan, hanem lehetőleg a közcatorna kiépítése alkalmával helyezett-senek el.

A házi csatornák készítésével kapcsolatos összes munkálatokra nézve amennyiben ezek akár köz, akár magán területen, ezen szerződés keretén belül kerülnének kivételre, ugyanazok a feltételek érvényesek, mint a közcatornákra.

Erről az érdekelt háztulajdonosokat értesítjük, egyidejűleg figyelmeztetjük, hogy a városi mérnöki hivatal felszólítására a házaik előtt levő hidakat lebontani kötelesek.

Arad, 1910 augusztus 27

A városi tanács.

Egy ügyes**kifutó fiu**

azonnal

felvétetik.

ARADI ZENE-KONZERVATORIUM

(Szabadság-tér 21. sz.)

Beiratások szeptember hó 1-én kezdődnek

d. e. 9—12 óráig, d. u. 3—6 óráig.

Beiratási díj egy évre 6 kor. Tandíj havonta 10 kor.

Az igazgatóság.

Hol szerezzük be ernyő és fűző szükségleteinket?

A temesvári ernyőgyár raktárában

Arad, Andrássy-tér 20. szám.

„ Megbízható, szolid, olcsó árak mellett. „

Pontosan és gyorsan készítenek ernyő áthuzatokat és javításokat.

Varga D. Dani.

2254

Városi Nyári Színház.

Miss Fregolia

és Ujváry Károly

rövid vendéjátéka

A temesvári Modern Nyári Színház tagjainak közreműködésével

1910. szeptember 1, 2, 3 és 4-én

Naponta új műsor!

3350

➡ Bővebbet a napi hirdetések.

MAUTNER R.

Hunyady-utca 1. szám.

Előnyös vétel folytán feltűnő olcsóságok érkeztek az alanti cikkekben és azokat még eddig nem létezett olcsó árban tovább árulom, míg ezen készlet tart: finom barchetok, szövetek, voálok, delnek, angol sephirek, chiffon, vászon, kanavász, asztalnemű és ágyszerítők.

Angol costum kelmék, angol férfi szövetek félárban, szőnyegek stb. e szakmába vágó cikkek.

Valódi Rumburgi vásznak félárban
üzleti órák reggel 7—12 ig délután 2— $\frac{1}{2}$ 8 ig.

MAUTNER R.
OLCSÓ ARUHÁZA,

Hunyady-utca 1. szám.

3180

Paradicsomot

— ajánl —

Faragó Gyula

konyhakertészete házhoz szállítva kilogrammonként 8 fillérért. 3352

Posta: **Arad-Gáj.**

Vidékre is bármely mennyiségben szállítok.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

INGYEN!

javítom a nálam vásárolt cipőket!

**Cipő, kalap,
uri divat cikkek**

Korányinál

Szabadság-tér 3. szám,

(volt Winternitz-féle helyiség)

veszünk a legjobban és legolcsóbban.

Kizárólagos lerakata a híres **Moskovits-féle**
Anatomiai cipőknek. Számtalan előnye: versenykivüli árak. Nem veszti a formáját. Rugganyos járás. Kellemes viselet. Fájos lábaknál nélkülözhetetlen.
Megszünteti a lábizzadást! Győződjék meg! 3307

Saját érdekében nézze meg kirakataimat!!